

Briselē, 12.12.2022.
C(2022) 9343 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS,
Pamatnostādnes par valsts atbalstu platjoslas tīkliem

SATURA RĀDĪTĀJS

1.	IEVADS	3
2.	PIEMĒROŠANAS JOMA, DEFINĪCIJAS, PLATJOSLAS TĪKLU VEIDI	5
2.1	Piemērošanas joma	5
2.2	Definīcijas	6
2.3	Platjoslas tīklu veidi	8
2.3.1	Fiksētie īpaši ātrās piekļuves tīkli	8
2.3.2	Mobilās piekļuves tīkli	8
2.3.3	Atvilces maršrutēšanas tīkli.....	9
3.	SADERĪBAS NOVĒRTĒJUMS SASKAŅĀ AR LĪGUMA 106. PANTA 2. PUNKTU.....	9
4.	SADERĪBAS NOVĒRTĒJUMS SASKAŅĀ AR LĪGUMA 107. PANTA 3. PUNKTA C) APAKŠPUNKTU	11
5.	ATBALSTS PLATJOSLAS TĪKLU IZVĒRŠANAI	13
5.1	Pirmais nosacījums: saimnieciskās darbības attīstības veicināšana	13
5.1.1	Tīkli kā saimnieciskās darbības veicinātāji	13
5.1.2	Stimulējoša ietekme	13
5.1.3	Atbilstība citiem Savienības tiesību aktu noteikumiem	14
5.2	Otrais nosacījums: atbalsts nedrīkst nepamatoti ietekmēt tirdzniecības apstākļus tādā mērā, kas ir pretrunā kopīgām interesēm.....	14
5.2.1	Atbalsta pozitīvā ietekme	14
5.2.2	Nepieciešamība pēc valsts intervences.....	14
5.2.3	Atbalsta kā politikas instrumenta piemērotība	23
5.2.4	Atbalsta samērīgums	27
5.2.5	Pārredzamība, ziņošana un atbalsta uzraudzība	36
5.3	Negatīva ietekme uz konkurenci un tirdzniecību	36
5.4	Atbalsta pozitīvās ietekmes un negatīvās ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību izvērtēšana.....	37
6.	APGUVES PASĀKUMU SADERĪBAS NOVĒRTĒJUMS.....	37
6.1	Sociālie kuponi.....	38
6.2	Savienojamības kuponi.....	40
6.2.1	Pirmais nosacījums: saimnieciskās darbības attīstības veicināšana ..	40
6.2.2	Otrais nosacījums: atbalsts nedrīkst nepamatoti ietekmēt tirdzniecības apstākļus tādā mērā, kas ir pretrunā kopīgām interesēm	40
7.	PĀRREDZAMĪBA, ZIŅOŠANA UN UZRAUDZĪBA	42
7.1	Pārredzamība	42
7.2	Ziņošana	43
7.3	Uzraudzība.....	43

8.	<i>EX POST</i> IZVĒRTĒŠANAS PLĀNS	43
9.	NOBEIGUMA NOTEIKUMI.....	44

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS,

Pamatnostādnes par valsts atbalstu platjoslas tīkliem

1. IEVADS

1. Savienojamība ir digitālās pārveides pamatelements. Tai ir stratēģiska nozīme visu Savienības tautsaimniecības nozaru izaugsmē un inovācijā, kā arī sociālajā un teritoriālajā kohēzijā.
2. Savienība ir izvirzījusi vērienīgus savienojamības mērķus Gigabitu paziņojumā¹, paziņojumā “Eiropas digitālās nākotnes veidošana”², paziņojumā “Digitālais kompass”³ un Eiropas Parlamenta un Padomes lēmuma priekšlikumā par politikas programmas “Digitālās desmitgades ceļš līdz 2030. gadam”⁴ (“DDPP priekšlikums”) izveidi.
3. Gigabitu paziņojumā Komisija noteica šādus savienojamības mērķus 2025. gadam:
a) visām Savienības māsaimniecībām gan laukos, gan pilsētās vajadzētu būt interneta pieslēgumam ar lejupielādes ātrumu vismaz 100 Mb/s, ko var uzlabot līdz 1 Gb/s;
b) sociālekonomiskajiem virzītājiem, piemēram, digitāli intensīviem uzņēmumiem, skolām, slimnīcām un valsts pārvaldes iestādēm, būtu jāgūst labums no lejupielādes ātruma vismaz 1 Gb/s un augšupielādes ātruma vismaz 1 Gb/s; un c) visām pilsētu teritorijām un galvenajām transporta maģistrālēm vajadzētu būt nepārtrauktam 5G pārklājumam⁵.
4. Paziņojumā “Eiropas digitālās nākotnes veidošana” ir paskaidrots, ka izteiciens “100 Mb/s, modernizējams līdz gigabitu ātrumam” atspoguļo Komisijas prognozi, ka šajā desmitgadē māsaimniecībām arvien vairāk būs vajadzīgs ātrums 1 Gb/s⁶.
5. Paziņojumā “Digitālais kompass” kā savienojamības mērķis 2030. gadam ir teikts, ka gigabitu tīklam būtu jāaptver visas māsaimniecības Savienībā⁷ un 5G būtu jāaptver visas apdzīvotās vietas⁸. DDPP priekšlikumā ir uzsvērts, ka “sabiedrības vajadzības pēc augšupielādes un lejupielādes joslas platuma pastāvīgi pieaug. Visām personām,

¹ Komisijas 2016. gada 14. septembra paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Konkurētspējīga digitālā vienotā tirgus savienojamība. *Virzība uz Eiropas Gigabitu sabiedrību*”, COM(2016) 587 final.

² Komisijas 2020. gada 19. februāra paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “*Eiropas digitālās nākotnes veidošana*”, COM(2020) 67 final.

³ Komisijas 2021. gada 9. marta paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “*Digitālais kompass līdz 2030. gadam – Eiropas ceļam digitālajā gadu desmitā*” (COM(2021) 118 final).

⁴ Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes lēmums, ar ko izveido politikas programmu “Digitālās desmitgades ceļš” 2030. gadam (COM(2021) 574 final, 2021/0293 (COD)).

⁵ Gigabitu paziņojuma 3. iedaļa.

⁶ Paziņojuma “Eiropas digitālās nākotnes veidošana” 3. noslēguma piezīme.

⁷ Pašreizējā izstrādes posmā optiskās šķiedras kabeļu līdz mājoklim, optiskās šķiedras kabeļu līdz ēkai un augsti veiktspējīgi kabeļtīkli (vismaz DOCSIS 3.1) spēj nodrošināt lejupielādes ātrumu 1 Gb/s.

⁸ Paziņojuma par digitālo kompasu 3.2. iedaļa.

kurām šāda jauda ir nepieciešama vai kuras tādu vēlas, līdz 2030. gadam ar pienācīgiem nosacījumiem būtu jāsaņem pieeja tīkliem ar gigabitu ātrumu.”⁹.

6. Lai sasniegtu Savienības mērķus 2025. un 2030. gadam, ir vajadzīgas atbilstošas investīcijas. Šādas investīcijas galvenokārt veic privātie ieguldītāji, un, ja nepieciešams, tās var papildināt ar publiskiem līdzekļiem saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem.
7. Covid-19 pandēmija izgaismoja, cik svarīgi cilvēkiem, uzņēmumiem un publiskajām iestādēm ir augsti veiktspējīgi elektronisko sakaru tīkli. Komisija 2020. gada 27. maijā nāca klajā ar priekšlikumu izveidot plašu atveseļošanas plānu, kas mazinātu pandēmijas ekonomisko un sociālo ietekmi (*NextGenerationEU*)¹⁰. Daļa no minētā plāna ir Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM), kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/241¹¹. Viena no ANM galvenajām prioritātēm ir atbalstīt digitālo pāreju, izmantojot savienojamības pasākumus, kuru galvenie mērķi ir mazināt digitālo plaisu starp pilsētu un lauku apvidiem un novērst tirgus nepilnības augsti veiktspējīgu tīklu izvēršanā. Regulā (ES) 2021/241 noteikts, ka katrai dalībvalstij vismaz 20 % piešķirtā finansējuma jāatvēl pasākumiem, kas veicina digitālo pāreju.
8. Turklāt elektronisko sakaru tīkli var palīdzēt sasniegt ilgtspējas mērķus. Savienības 2050. gada klimatneitralitātes mērķi, kas noteikts Eiropas zaļajā kursā¹² un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1119¹³, nevar sasniegt bez sabiedrības fundamentālas digitālās pārveides. Viens no Savienības digitālās pārveides būtiskajiem elementiem ir drošu un veiktspējīgu elektronisko sakaru tīklu attīstība, kas palīdz sniegt būtisku ieguldījumu Savienības galveno vidisko mērķu sasniegšanā. Vienlaikus elektronisko sakaru tīkliem pašiem būs jāklūst ilgtspējīgākiem, energoefektīvākiem un resursefektīvākiem.
9. Elektronisko sakaru nozare ir pilnībā liberalizēta, un tagad uz to attiecas nozaru regulējums. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/1972¹⁴ nodrošina tiesisko regulējumu elektronisko sakaru jomā.
10. Konkurences politikai, it īpaši valsts atbalsta noteikumiem, ir liela nozīme digitālās stratēģijas mērķu sasniegšanā un saskaņotas investīciju stratēģijas izstrādē savienojamības jomā. Valsts atbalsta kontroles mērķis platjoslas nozarē ir nodrošināt,

⁹ DDPP priekšlikuma 7. apsvērumš.

¹⁰ Komisijas 2020. gada 27. maija paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “*Eiropas lielā stunda. Jāatjaunojas un jātagatavo ceļš nākamajai paaudzei*”, COM(2020) 456 final.

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.). Sk. arī Padomes Regulu (ES) 2020/2094 (2020. gada 14. decembris), ar ko izveido Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentu ekonomikas atveseļošanas atbalstam pēc Covid-19 krīzes (OV L 433I, 22.12.2020., 23. lpp.).

¹² Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “*Eiropas zaļais kurss*”, COM(2019) 640 final.

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 (Eiropas Klimata akts) (OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp.).

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/1972 (2018. gada 11. decembris) par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi (OV L 321, 17.12.2018., 36. lpp.).

lai valsts atbalsta rezultātā tiktu nodrošināts augstāks platjoslas pārklājuma un izmantošanas līmenis, nekā tas būtu bez valsts intervences, vienlaikus atbalstot kvalitatīvākus, cenas ziņā pieejamākus pakalpojumus un investīcijas, kas veicina konkurenci. Valsts intervencei pēc iespējas jāmazina risks izstumt privātās investīcijas, mainīt komerciālo investīciju stimulus un galu galā izkropļot konkurenci pretrunā kopīgajām interesēm.

11. 2020. gadā Komisija sāka 2013. gada Platjoslas pamatnostādņu izvērtēšanu¹⁵, lai noteiktu, vai tās joprojām atbilst mērķim. Rezultāti¹⁶ liecināja, ka, lai gan noteikumi galvenokārt bija darbojušies efektīvi, bija vajadzīgi mērķtiecīgi pielāgojumi, kas atspoguļotu jaunākās norises tirgū un tehnoloģijās un ņemtu vērā tiesību aktu attīstību un pašreizējās prioritātes¹⁷.

2. PIEMĒROŠANAS JOMA, DEFINĪCIJAS, PLATJOSLAS TĪKLU VEIDI

2.1 Piemērošanas joma

12. Lai novērstu to, ka valsts atbalsts nepamatoti izkropļo vai draud izkropļot konkurenci iekšējā tirgū un būtiski ietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm, Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā ir noteikts princips, ka valsts atbalsts ir aizliegts. Tomēr atsevišķos gadījumos atbalsts var būt saderīgs ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz Līguma 107. panta 2. un 3. punktu.
13. Dalībvalstīm ir jāpaziņo Komisijai par jebkuru plānu sniegt valsts atbalstu saskaņā ar Līguma 108. panta 3. punktu, ja atbalsts neattiecas uz kādu no kategorijām, kas ir atbrīvota no paziņošanas prasības saskaņā ar Līguma 109. pantu¹⁸.
14. Šajās pamatnostādnēs ir sniegti norādījumi par to, kā Komisija, pamatojoties uz Līguma 106. panta 2. punktu, 107. panta 2. punkta a) apakšpunktu un 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, novērtēs valsts atbalsta saderību fiksēto un mobilo platjoslas tīklu un pakalpojumu izvēršanai un ieviešanai.
15. Valsts intervence, kas neatbilst vienam no Līguma 107. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem, nav valsts atbalsts. Līdz ar to uz to neattiecas šajās pamatnostādnēs paredzētais saderības novērtējums.
16. Proti, Savienības finansējums, ko centralizēti pārvalda Savienības iestādes, aģentūras, kopuzņēmumi vai citas struktūras un kas nav dalībvalstu¹⁹ tiešā vai netiešā kontrolē, nav uzskatāms par valsts atbalstu.

¹⁵ Komisijas 2013. gada 26. janvāra paziņojums “ES pamatnostādnes valsts atbalsta noteikumu piemērošanai attiecībā uz platjoslas tīklu ātru izvēršanu” (OV C 25, 26.1.2013., 1. lpp.) (“2013. gada platjoslas pamatnostādnes”).

¹⁶ Sk. Komisijas dienestu 2021. gada 7. jūlija darba dokumentu par novērtēšanas rezultātiem, SWD(2021) 195 final.

¹⁷ Sk. Komisijas dienestu 2021. gada 7. jūlija darba dokumentu “Valsts atbalsta noteikumu platjoslas infrastruktūras izvēršanai novērtējuma kopsavilkums”, SWD(2021) 194 final.

¹⁸ Piem., Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas, atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (OV L 187, 26.6.2014., 1. lpp.).

¹⁹ Piem., finansējums, kas sniegts saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1153 (2021. gada 7. jūlijs), ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu un atceļ Regulas (ES) Nr. 1316/2013 un (ES) Nr. 283/2014 (OV L 249, 14.7.2021., 38. lpp.).

17. Atbalstu platjoslas tīklu un pakalpojumu izvēršanai un ieviešanai nedrīkst piešķirt grūtībās nonākušiem uzņēmumiem, kā noteikts Komisijas pamatnostādnēs par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai²⁰.
18. Novērtējot atbalstu uzņēmumam, uz kuru attiecas neizpildīts atgūšanas rīkojums saskaņā ar iepriekšēju Komisijas lēmumu, ar kuru atbalsts atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu, Komisija ņems vērā vēl atgūstamā atbalsta summu²¹.

2.2 Definīcijas

19. Šajās pamatnostādnēs piemēro šādas definīcijas:
- a) “platjoslas tīkls” ir Direktīvas (ES) 2018/1972 2. panta 1. punktā definēts elektronisko sakaru tīkls, kas nodrošina platjoslas elektronisko sakaru pakalpojumus (“platjoslas pakalpojumi”);
 - b) “piekļuves tīkls” ir platjoslas tīkla segments, kas savieno atvilces maršrutēšanas tīklu ar galalietotāja telpām vai ierīcēm;
 - c) “fiksēts piekļuves tīkls” ir platjoslas tīkls, kas nodrošina datu pārraides pakalpojumus galalietotājiem noteiktā atrašanās vietā, izmantojot dažādas tehnoloģijas, ieskaitot kabeļus, digitālās abonentlīnijas (DSL), optiskās šķiedras un bezvadu tehnoloģijas;
 - d) “fiksēts īpaši ātrdarbīgas piekļuves tīkls” ir fiksēts piekļuves tīkls, kas nodrošina platjoslas pakalpojumus ar lejupielādes ātrumu vismaz 100 Mb/s (“fiksēti īpaši ātrdarbīgi platjoslas pakalpojumi”);
 - e) “mobilo sakaru tīkls” ir bezvadu sakaru tīkls, kas nodrošina savienojamību galalietotājiem jebkurā vietā tīkla aptvertajā teritorijā, izmantojot vienu vai vairākus starptautiskos mobilo sakaru (“IMT”) standartus;
 - f) “atvilces maršrutēšanas tīkls” ir tīkla daļa, kas piekļuves tīklu savieno ar pamattīklu. Tā ir tīkla daļa, kurā tiek apkopota galalietotāju datplūsma;
 - g) “pamattīkls” ir pamattīkls, kas savstarpēji savieno atvilces maršrutēšanas tīklus no dažādiem ģeogrāfiskajiem apgabaliem vai reģioniem;
 - h) “aktīvs tīkls” ir platjoslas tīkls ar aktīviem komponentiem (piemēram, uztvērējraidītājiem, maršrutētājiem un slēdžiem, aktīvajām antenām) un pasīviem komponentiem (piemēram, cauruļvadiem, stabiem, mastiem, tumšām šķiedrām, sadales skapjiem un kabeļu akām);
 - i) “infrastruktūra” ir platjoslas tīkls bez aktīva komponenta, kas parasti ietver fizisko infrastruktūru, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes

²⁰ Komisijas paziņojums *Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai*, 2.2. iedaļa (OV C 249, 31.7.2014., 1. lpp.).

²¹ Sk. 1995. gada 13. septembra spriedumu *TWD/Komisija*, apvienotās lietas T-244/93 un T-486/93, EU:T:1995:160, 56. punkts. Sk. arī Komisijas paziņojumu, *Komisijas paziņojums par nelikumīga un nesaderīga valsts atbalsta atgūšanu* (OV C 247, 23.7.2019., 1. lpp.).

Direktīvas 2014/61/ES²² 2. panta otrās daļas 2. punktā, un kabeļus (ieskaitot tumšās šķiedras un vara kabeļus);

- j) “maksimumstunda” ir parasti stundu ilgs periods dienā, kura laikā tīkla noslodze ir maksimāla;
- k) “maksimumstundas apstākļi” ir apstākļi, kādos paredzama tīkla darbošanās “maksimumstundā”;
- l) “apriktās telpas” ir galalietotāju telpas, kam pēc galalietotāju pieprasījuma un četru nedēļu laikā no pieprasījuma dienas operators var sniegt platjoslas pakalpojumus (neatkarīgi no tā, vai šīs telpas jau ir pieslēgtas tīklam). Šajā gadījumā cena, ko operators iekasē par šādu platjoslas pakalpojumu sniegšanu galalietotāju telpās, nedrīkst pārsniegt parasto pieslēguma maksu. Tas nozīmē, ka tā nedrīkst ietvert papildu vai ārkārtējas izmaksas, salīdzinot ar parasto komercpraksi, un nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt parasto cenu attiecīgajā dalībvalstī. Šī cena ir jānosaka kompetentajai valsts iestādei;
- m) “attiecīgais laikposms” ir laikposms, ko izmanto, lai pārbaudītu plānotos privātās investīcijas, un tas atbilst laikposmam, ko dalībvalsts paredz plānotā valsts finansētā tīkla izvēršanai, sākot no brīža, kad tika publicēta sabiedriskā apspriešana par plānoto valsts intervenci, līdz tīkla darbības sākšanai, proti, līdz vairumtirdzniecības vai mazumtirdzniecības pakalpojumu sniegšanas sākumam valsts finansētajā tīklā. Vērā ņemtais attiecīgais laikposms nedrīkst būt īsāks par diviem gadiem;
- n) “dublējoša būvniecība” ir valsts finansēta tīkla izvēršana papildus vienam vai vairākiem konkrētā teritorijā esošiem tīkliem;
- o) “izstumšana” ir valsts intervences ekonomiskā ietekme, kas veicina privāto investīciju kavēšanu, novēršanu, samazināšanu vai pat likvidēšanu. Tas var būt, piemēram, ja privātie ieguldītāji saskata savu iepriekšējo vai plānoto investīciju rentabilitātes samazināšanos valsts atbalstītas alternatīvas investīcijas dēļ, kā rezultātā tie var nolemt samazināt, izbeigt, mainīt savu ieguldījumu, pilnībā izstāties no tirgus vai nolemt neienākt jaunā tirgū vai ģeogrāfiskā apgabalā;
- p) “krasas pārmaiņas” ir ievērojams uzlabojums, ko panāk ar valsts finansētiem tīkliem, radot tirgū būtiskas jaunas investīcijas platjoslas tīklos un būtiskas jaunas iespējas platjoslas pakalpojumu pieejamības, jaudas, ātruma vai citu būtisku tīkla un konkurences īpašību ziņā;
- q) “digitālā plaisa” ir plaisa starp teritorijām vai reģioniem, kam ir piekļuve atbilstīgiem platjoslas pakalpojumiem, un teritorijām vai reģioniem, kam tās nav.

²²

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/61/ES (2014. gada 15. maijs) par pasākumiem ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu izvēršanas izmaksu samazināšanai (OV L 155, 23.5.2014., 1. lpp.).

2.3 Platjoslas tīklu veidi

20. Lai novērtētu valsts atbalstu, šajās pamatnostādnēs nošķir fiksētos īpaši ātrdarbīgas piekļuves tīklus, mobilos piekļuves tīklus un atvilces maršrutēšanas tīklus, kā sīkāk aprakstīts 2.3.1., 2.3.2. un 2.3.3. iedaļā. “Fiksētus īpaši ātrdarbīgas piekļuves tīklus” un “mobilās piekļuves tīklus” izmanto savstarpēji aizstājami ar “fiksētiem tīkliem” un attiecīgi “mobilajiem tīkliem”. Visi šajās pamatnostādnēs minētie ātrumi ir paredzēti tādi, kādi ir maksimumstundas apstākļos.

2.3.1 Fiksētie īpaši ātrās piekļuves tīkli

21. Pašreizējā tehnoloģiju attīstības stadijā pastāv dažādi fiksēto īpaši ātrās piekļuves tīklu veidi, piemēram: a) optiskās šķiedras tīkli (FTTx)²³; un b) modernizēti kabeļtīkli, kuros izmanto vismaz standartu “DOCSIS 3.0”²⁴. Bezvadu tīkli, piemēram, noteikti fiksēti bezvadu piekļuves tīkli²⁵ un satelītīkli²⁶, var arī sniegt fiksētus īpaši ātrdarbīgus platjoslas pakalpojumus.

2.3.2 Mobilās piekļuves tīkli

22. Pašreizējā tirgus un tehnoloģiju attīstības stadijā līdzās pastāv vairākas mobilo tehnoloģiju paaudzes²⁷.

²³ FTTx attiecas uz dažāda veida tīkliem, tostarp optisko šķiedru līdz ēkai (FTTB), optisko šķiedru līdz mājoklim (FTTH), optiskās šķiedras kabeļus līdz telpām (FTTP) un optiskās šķiedras kabeļus līdz sadales skapim (FTTC). Tomēr FTTC tīkli var sniegt fiksētus īpaši ātrdarbīgus pakalpojumus tikai tad, ja noteikta garuma cilpas izmanto vektorēšanu (tehnoloģijas, kas uzlabo VDSL (ļoti ātrdarbīgas ciparu abonentlīnijas) veikspēju).

²⁴ DOCSIS apzīmē “kabeļtīkla datu pārraides pakalpojumu saskarnes specifikācijas”. Tas ir pasaulē atzīts telesakaru standarts, kas izstrādā un nodrošina specifikāciju paaudzes (DOCSIS 1.0, DOCSIS 1.1, DOCSIS 2.0, DOCSIS 3.0, DOCSIS 3.1 utt.). Pašreizējā tirgus stāvoklī ir izstrādātas specifikācijas DOCSIS 4.0.

²⁵ Piem., fiksēti bezvadu piekļuves tīkli, kuru pamatā ir 5G tehnoloģija, iespējams, arī citas bezvadu tehnoloģijas, kas ietver fiksēto radiotīklu risinājumus, sevišķi nākamās paaudzes Wi-Fi (Wi-Fi6).

²⁶ Satelīttehnoloģiju risinājumus dažos gadījumos pašlaik izmanto attālos vai izolētos apgabalos tad, kad tie var nodrošināt piemērotu fiksētās platjoslas pakalpojumu līmeni. Paredzams, ka nākotnē būs pieejami modernāki satelīti, kas spēj ievērojami uzlabot platjoslas pakalpojumu kvalitāti un nodrošināt īpaši lielu ātrumu (tostarp ļoti augstas caurlaides spējas satelīti). Satelītiem ir nozīme arī pakalpojumu sniegšanā valsts iestādēm. Tiek gatavotas vairākas zemas Zemes orbītas (LEO) pavadonu grupas, kas varētu pazemināt latentumu.

²⁷ Visu mobilo platjoslas sistēmu (2G, 3G, 4G un 5G) pamatā ir Starptautiskās telesakaru savienības Starptautisko mobilo telesakaru (IMT) standarti. IMT standarti ir specifikācijas un prasības ātrdarbīgiem mobiliem platjoslas pakalpojumiem, kuru pamatā ir tehnoloģiju attīstība attiecīgajā laikposmā. Mobilo sakaru tīkli pakāpeniski ietver jaunu standartu iezīmes un iespējas. Turklāt izmantotā spektra daudzums un veids ar atšķirīgām izplatības īpašībām būtiski ietekmē sniegtā pakalpojuma kvalitāti. Piemēram, no trim pirmajām joslām, kas noteiktas 5G pakalpojumiem, pašlaik tiek lēsts, ka 700 MHz frekvenču josla ir piemērotāka plašam apgabalam un iekštelpu pārklājumam; 3,6 GHz (3,4–3,8 GHz) raksturīga liela jauda, bet zemāks pārklājums nekā 700 MHz joslai; 26 GHz (24,25–27,5 GHz), visticamāk, izmantos, lai izvērstu karstos punktus mazās teritorijās ar ļoti lielu pieprasījumu (piemēram, transporta mezgli, izklaides vietas, rūpniecības vai mazumtirdzniecības vietas vai gar galvenajiem autoceļiem un dzelzceļa sliežu ceļiem lauku apvidos), un tos neizmantos, lai radītu plašu pārklājumu. Ar jauno mobilo sakaru paaudžu tehnoloģijām var izmantot arī frekvenču joslas, ko sākotnēji izmantoja ar iepriekšējo paaudžu tehnoloģijām.

23. Pāreja uz katru jaunu mobilo sakaru paaudzi parasti notiek pakāpeniski²⁸. Pašreizējā posmā dažās Savienības daļās joprojām tiek izvērsti 4G tīkli, un 5G neautonoma tīklu izvēršana balstās uz esošajiem 4G ilgtermiņa attīstības ("LTE") un LTE-Advanced tīkliem²⁹. Paredzams, ka 5G tīkli pakāpeniski kļūs autonomi un nākotnē balstīsies uz esošajiem 4G tīkliem. Paredzams, ka 5G autonomie tīkli nodrošinās veikspējīgākus mobilo pakalpojumus, tostarp zemāku latentumu un lielākas pārraides spējas, un ļaus īstenot progresīvus izmantošanas scenārijus un lietotnes.
24. Lai nodrošinātu radiofrekvenču spektra efektīvu un lietderīgu izmantošanu, dalībvalstis individuālajām radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām var pievienot nosacījumus, piemēram, pārklājuma nodrošināšanas un pakalpojumu kvalitātes saistības. Šādi pienākumi var ietvert ģeogrāfisko, iedzīvotāju un transporta ceļu pārklājumu ar noteiktām pakalpojumu kvalitātes minimālajām prasībām³⁰.

2.3.3 Atvilces maršrutēšanas tīkli

25. Atvilces maršrutēšanas tīklus jāizveido gan fiksēto, gan mobilās piekļuves tīklu uzturēšanai. Atvilces maršrutēšanas tīklu pamatā var būt vara, optiskās šķiedras, mikroviļņu un satelīta risinājumi³¹.

3. SADERĪBAS NOVĒRTĒJUMS SASKAŅĀ AR LĪGUMA 106. PANTA 2. PUNKTU

26. Dažos gadījumos dalībvalstis var klasificēt platjoslas pakalpojumu sniegšanu kā pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi ("VTNP") saskaņā ar Līguma 106. panta 2. punktu³² un atbalstīt tāda tīkla izvēršanu, kas nodrošina šādus pakalpojumus. Kompensācija par izmaksām, kas radušās, lai nodrošinātu šādu pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, nekvalificējas kā valsts atbalsts, ja ir izpildīti četri kumulatīvie sprieduma lietā *Altmark*³³ nosacījumi. Kompensācija par pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, kas veido valsts atbalstu, tiks

²⁸ Nākamās 2G versijas (t. s. 2G uzlabots jeb 2.xG) bija labākas par 2G. Pakāpeniskiem jauninājumiem, izmantojot 3G (3.xG versijas), bija labāka veikspēja, salīdzinot ar 3G. Arī 4G gadījumā 4.5G mobilo sakaru sistēma vairākos aspektos ir labāka par 4G. 4.5G ir LTE attīstības rezultāts, kura mantojums ir LTE-Advanced. Sākotnējā 5G tīkla izvēršana, visticamāk, būs vērsta uz uzlabotiem mobilajiem platjoslas pakalpojumiem (viens no izmantošanas gadījumiem, kas noteikts 5G). Paredzams, ka autonomie 5G tīkli nodrošinās ievērojamus ātruma un latentuma uzlabojumus, vienlaikus atbalstot savienoto ierīču lielāku blīvumu, salīdzinot ar iepriekšējām paaudzēm, un nodrošinās jaunas funkcijas, piemēram, tīkla sadalīšanu, kas savukārt dos iespēju jauniem 5G izmantošanas gadījumu kopumiem.

²⁹ Lai nodrošinātu kvalitatīvākus pakalpojumus, 5G tīkli, kas nav autonomi, var izmantot jaunas iekārtas un 5G frekvences, bet joprojām var izmantot arī 4G tīkla elementus.

³⁰ Piemēram, līdz šim dažām spektra joslām piesaistītajiem pārklājuma pienākumiem atkarībā no spektra veida ir vajadzīgs noteikts iedzīvotāju vai teritorijas procents un minimālās kvalitātes prasības ātruma un latentuma ziņā. Bieži vien šādas pārklājuma nodrošināšanas saistības jāizpilda laikposmā līdz 5 gadiem no attiecīgā spektra piešķiršanas, dažkārt līdz 7 gadiem.

³¹ Mobilo tīklu agrīnajās paaudzēs atvilces maršrutēšanu no radio bāzes stacijas līdz mobilajam komutācijas centram lielā mērā nodrošināja "no punkta uz punktu" mikroviļņu savienojumi. LTE-Advanced izvēršana un 5G ieviešana ir radījusi augstākas atvilces maršrutēšanas prasības un arvien vairāk izmanto optiskās šķiedras tīklus bāzes staciju savienošanai.

³² Saskaņā ar judikatūru uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, šim uzdevumam ir jābūt piešķirtam ar valsts iestādes aktu. Piemēram, VTNP var uzticēt uzņēmumam, piešķirot sabiedrisko pakalpojumu koncesiju; skatīt 2000. gada 13. jūnija spriedumu *EPAC/Komisija*, apvienotās lietas T-204/97 un T-270/97, EU:T:2000:148, 126. punkts, un 2005. gada 15. jūnija spriedumu *Fred Olsen / Komisija*, T-17/02, EU:T:2005:218, 186., 188. un 189. punkts.

³³ 2003. gada 24. jūlija spriedums *Altmark Trans* un *Regierungspräsident Magdeburg*, C-280/00, EU:C:2003:415, 87.–95. punkts.

novērtēta saskaņā ar noteikumiem, kas piemērojami valsts atbalstam sabiedrisko pakalpojumu kompensācijas veidā ("PVTN pakete")³⁴.

27. Šīs pamatnostādnes tikai ilustrē VTNP definīciju, platjoslas tīkliem piemērojot VTNP paketē paredzētos noteikumus, ņemot vērā nozaru īpatnības.
28. Attiecībā uz patiesa VTNP definīciju Komisija ir precizējusi, ka dalībvalstis nevar noteikt īpašas sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumus pakalpojumiem, ko uzņēmumi, kuri darbojas normālos tirgus apstākļos, jau sniedz vai var sniegt apmierinoši un saskaņā ar tādiem nosacījumiem kā cena, objektīvi kvalitātes raksturlielumi, nepārtrauktība un piekļuve pakalpojumam atbilstoši sabiedriskajām interesēm, kā tās definējusi dalībvalsts³⁵.
29. Piemērojot šo principu platjoslas nozarei, novērtējot, vai VTNP klasifikācijā nav acīmredzamu kļūdu, Komisija ņem vērā šādus elementus:
 - a) Valsts atbalsta intervencei ir jāattiecas tikai uz jomām, kurās var pierādīt, ka privātie ieguldītāji nespēj nodrošināt piekļuvi atbilstīgiem platjoslas pakalpojumiem. Saskaņā ar Direktīvu (ES) 2018/1972 katra dalībvalsts nosaka atbilstīgu platjoslas pakalpojumu līmeni, ņemot vērā valsts apstākļus un minimālo joslas platumu, ko izmanto lielākā daļa patērētāju dalībvalstī, lai nodrošinātu joslas platumu, kas nepieciešams pienācīgam sociālās iekļaušanas līmenim un līdzdalībai digitālajā ekonomikā un sabiedrībā attiecīgajā teritorijā. Atbilstīgajiem platjoslas pakalpojumiem būtu jāspēj nodrošināt joslas platumu, kas vajadzīgs, lai atbalstītu vismaz minimālo pakalpojumu kopumu, kas noteikts Direktīvas (ES) 2018/1972 V pielikumā. Dalībvalstij jānosaka, ka nav atbilstīgu platjoslas pakalpojumu, kuru pamatā būtu kartēšana un sabiedriskā apspriešana, kas veikta saskaņā ar 5.2.2.4.1. un 5.2.2.4.2. iedaļu³⁶. Komisija uzskata, ka teritorijās, kurās privātie ieguldītāji jau ir ieguldījuši vai plāno ieguldīt platjoslas tīklā, kas nodrošina piekļuvi atbilstīgiem platjoslas

³⁴ VTNP pakete ietver Komisijas paziņojumu par Eiropas Savienības atbalsta noteikumu piemērošanu kompensācijai, kas piešķirta par vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumu sniegšanu (OV C 8, 11.1.2012., 4. lpp.), Komisijas 2011. gada 20. decembra Lēmumu par Līguma par Eiropas Savienības darbību 106. panta 2. punkta piemērošanu valsts atbalstam attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem dažiem uzņēmumiem, kuriem uzticēts sniegt pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (OV L 7, 11.1.2012., 3. lpp.), Komisijas paziņojums par Eiropas Savienības nostādnes par valsts atbalstu, ko piešķir kā kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu (OV C 8, 11.1.2012., 15. lpp.) un Komisijas 2012. gada 25. aprīļa Regula (ES) Nr. 360/2012 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam, ko piešķir uzņēmumiem, kuri sniedz pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (OV L 114, 26.4.2012., 8. lpp.). Komisija 2019. gada jūnijā sāka izvērtēt valsts atbalsta noteikumus attiecībā uz pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (VTNP) veselības un sociālajā jomā un Regulu (ES) Nr. 360/2012.

³⁵ Komisijas paziņojuma "Eiropas Savienības nostādnes par valsts atbalstu, ko piešķir kā kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu" (OV C 8, 11.1.2012., 15. lpp.), 13. punkts.

³⁶ Universālā pakalpojuma saistību īstenošanai piemēro Direktīvu (ES) 2018/1972.

pakalpojumiem, paralēla valsts finansēta platjoslas tīkla izveidi nevar klasificēt kā VTNP Līguma 106. panta 2. punkta nozīmē³⁷.

- b) Tīklam, ņemot vērā īpašos valsts apstākļus, ir jāpiedāvā universāli un cenas ziņā pieejami platjoslas pakalpojumi³⁸ visām telpām mērķa teritorijā. Nevar paredzēt atbalstu vienīgi pieslēguma nodrošināšanai uzņēmumiem³⁹.
- c) Tīklam jābūt tehnoloģiski neitrālam.
- d) VTNP nodrošinātājam nediskriminējošā veidā būtu jāpiedāvā atvērta vairumtirdzniecības piekļuve saskaņā ar 5.2.4.4. iedaļu⁴⁰.
- e) Ja VTNP nodrošinātājs ir arī vertikāli integrēts uzņēmums, dalībvalstīm būtu jāīsteno atbilstoši aizsardzības pasākumi⁴¹, lai izvairītos no interešu konflikta, nepamatotas diskriminācijas un jebkādam citām slēptām netiešām priekšrocībām⁴².

4. SADERĪBAS NOVĒRTĒJUMS SASKAŅĀ AR LĪGUMA 107. PANTA 3. PUNKTA C) APAKŠPUNKTU

30. Komisija valsts atbalstu platjoslas tīklu un pakalpojumu izvēršanai vai ieviešanai uzskatīs par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu tikai tad, ja atbalsts veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību (pirmais nosacījums) un ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas būtu pretrunā kopīgām interesēm (otrais nosacījums).

³⁷ Sk. Komisijas paziņojuma 49. punktu par Eiropas Savienības atbalsta noteikumu piemērošanu kompensācijai, kas piešķirta par vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu sniegšanu. Sk. arī 2013. gada 16. septembra sprieduma *Colt Télécommunications France*/Komisija, T-79/10, EU:T:2013:463 154. punktu, un Komisijas Lēmumu C(2016)7005 final (2016. gada 7. novembris) lietā SA.37183 (2015/NN) – Francija – *Plan France Très Haut Débit*, 263. apsvērums (OV C 68, 3.3.2017., 1. lpp.).

³⁸ Sk. Direktīvas (ES) 2018/1972 84., 85. un 86. pantu.

³⁹ Sk. Komisijas paziņojuma 50. punktu par Eiropas Savienības atbalsta noteikumu piemērošanu kompensācijai, kas piešķirta par vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu sniegšanu. Sk. arī Komisijas Lēmumu C(2006) 436 final (2006. gada 8. marts) lietā N284/05 – Īrija – reģionālā platjoslas programma: *Lielpilsētu teritoriālo tīklu* II un III posms (OV C 207, 30.8.2006., 3. lpp.) un Komisijas Lēmums C(2007) 3235 final (2007. gada 10. jūlijs) lietā N890/06 – Francija – *Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit* (OV C 218, 18.9.2007., 1. lpp.).

⁴⁰ Universālā pakalpojuma saistību īstenošanai piemēro Direktīvu (ES) 2018/1972.

⁴¹ Šādi aizsardzības pasākumi atkarībā no katra gadījuma iezīmēm var ietvert tikai vairumtirdzniecības pakalpojumu sniegšanas ierobežošanu, grāmatvedības nodalīšanas pienākumu, kā arī strukturāli un juridiski nošķirtas struktūras izveidi no vertikāli integrēta uzņēmuma. Šai struktūrai būtu jābūt pilnībā atbildīgai par tai uzticētā VTNP uzdevuma ievērošanu un izpildi. Kad platjoslas tīkls, kas sniedz universālus platjoslas pakalpojumus, ir ierīkots, uzņēmumi, kas sniedz mazumtirdzniecības platjoslas pakalpojumus, kas darbojas saskaņā ar tirgus nosacījumiem, parasti spēj sniegt šos pakalpojumus galalietotājiem par konkurētspējīgu cenu. Sk. Komisijas Lēmumu C(2016)7005 final (2016. gada 7. novembris) lietā SA.37183 (2015/NN) – Francija – *Plan France Très Haut Débit* (OV C 68, 3.3.2017., 1. lpp.).

⁴² Universālā pakalpojuma saistību īstenošanai piemēro Direktīvu (ES) 2018/1972.

31. Komisija savā saderības novērtējumā izskatīs šādus divus aspektus.
- a) Saskaņā ar pirmo nosacījumu Komisija pārbaudīs, vai atbalsts ir paredzēts, lai veicinātu konkrētu saimniecisko darbību attīstību, un jo īpaši:
 - i) saimniecisko darbību, ko veicina atbalsts;
 - ii) atbalsta stimulējošo ietekmi, proti, atbalsta potenciālu mainīt attiecīgo uzņēmumu rīcību tā, lai tie veiktu papildu darbību, ko tie nebūtu veikuši bez atbalsta vai būtu veikuši ierobežotā vai atšķirīgā veidā vai vietā;
 - iii) to, vai ir pārkāpts kāds Savienības tiesību akta noteikums saistībā ar attiecīgo pasākumu;
 - b) Saskaņā ar otro nosacījumu Komisija izvērtēs plānotā atbalsta pozitīvo ietekmi un negatīvo ietekmi, kāda atbalstam var būt uz iekšējo tirgu, proti, konkurences izkropļojumus un atbalsta radīto negatīvo ietekmi uz tirdzniecību, un tādēļ pārbaudīs:
 - i) atbalsta pozitīvo ietekmi;
 - ii) to, vai atbalsts ir nepieciešams un vērsts uz to, lai risinātu situāciju, kurā tas var sniegt būtisku uzlabojumu, ko tirgus pats nevar nodrošināt, piemēram, novēršot tirgus nepilnību vai risinot taisnīguma vai kohēzijas problēmu;
 - iii) to, vai atbalsts ir piemērots rīcībpolitikas instruments sava mērķa sasniegšanai;
 - iv) to, vai atbalsts ir samērīgs un ierobežots līdz minimumam, kas nepieciešams, lai stimulētu papildu investīcijas vai darbību attiecīgajā apgabalā;
 - v) to, vai atbalsts ir pārredzams, proti, vai dalībvalstīm, ieinteresētajām personām, sabiedrībai un Komisijai ir viegli pieejama informācija par piešķirto atbalstu;
 - vi) atbalsta negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību starp dalībvalstīm.
32. Visbeidzot, Komisija līdzsvaros konstatēto atbalsta negatīvo ietekmi uz iekšējo tirgu un tā pozitīvo ietekmi uz atbalstītajām saimnieciskajām darbībām.
33. Pasākumi, ko Komisija veic, novērtējot atbalstu platjoslas tīklu un pakalpojumu izvēršanai un ieviešanai, ir sīkāk izklāstīti 5. līdz 8. iedaļā.

5. ATBALSTS PLATJOSLAS TĪKLU IZVĒRŠANAI

34. Komisija uzskata, ka fiksēto platjoslas pakalpojumu tirgus ir nošķirts no mobilo platjoslas pakalpojumu tirgus⁴³. Tāpēc atbalsta novērtēšanas noteikumi var atšķirties atkarībā no attiecīgā tirgus⁴⁴.

5.1 Pirmais nosacījums: saimnieciskās darbības attīstības veicināšana

5.1.1 Tīkli kā saimnieciskās darbības veicinātāji

35. Dalībvalstīm ir jānosaka saimnieciskās darbības, kas tiks veicinātas atbalsta rezultātā, piemēram, tādu fiksēto tīklu izvēršana, kas nodrošina veikspējīgus fiksētās platjoslas pakalpojumus, vai tādu mobilo tīklu izvēršana, kas nodrošina balss un augstas veikspējas platjoslas pakalpojumus. Tām ir arī jāpaskaidro, kā tiek atbalstīta šo darbību attīstība.
36. Atbalsts fiksēto tīklu izvēršanai un atbalsts mobilo sakaru tīklu izvēršanai var veicināt daudzu saimniecisko darbību attīstību, palielinot valsts, uzņēmumu un valsts pārvaldes iestāžu savienojamību un piekļuvi platjoslas tīkliem un pakalpojumiem. Šāds atbalsts var veicināt saimnieciskās darbības attīstību jomās, kurās šādas darbības vai nu nenotiek, vai tiek nodrošinātas tikai tādā līmenī, kas neatbilst galalietotāju vajadzībām.

5.1.2 Stimulējoša ietekme

37. Atbalstu var uzskatīt par tādu, kas veicina saimnieciskās darbības attīstību tikai tad, ja tam ir stimulējoša ietekme.
38. Atbalstam ir stimulējoša ietekme, ja tas stimulē saņēmēju mainīt savu rīcību uz tādas konkrētas ar atbalstu atbalstītas saimnieciskās darbības attīstību, ko tas nebūtu veicis tajā pašā termiņā vai būtu veicis tikai ierobežotā vai atšķirīgā veidā vai vietā, ja atbalsts netiktu piešķirts.
39. Atbalsts nedrīkst finansēt darbības izmaksas, ko uzņēmums veiktu jebkurā gadījumā. Tas nedrīkst kompensēt saimnieciskās darbības parasto uzņēmējdarbības risku⁴⁵.
40. Lai pierādītu atbalsta stimulējošo ietekmi fiksēto vai mobilo sakaru tīklu izvēršanai, ir jāpārbauda, izmantojot kartēšanu un sabiedrisko apspriešanu saskaņā ar 5.2.2.4.1. un 5.2.2.4.2. iedaļu, vai ieinteresētās personas ir ieguldījušas vai plāno ieguldīt fiksētajos vai mobilajos tīklos mērķa teritorijās attiecīgajā laikposmā. Ja tādā pašā laikposmā bez atbalsta attiecīgajā apgabalā varētu veikt līdzvērtīgas investīcijas, var uzskatīt, ka atbalstam nav stimulējošas ietekmes. Piemēram, ja uz uzņēmumu attiecas juridiskas

⁴³ Ja fiksētā tīkla izvēršanas izmaksas ir ļoti augstas, augstas veikspējas mobilo sakaru tīkls atkarībā no konkrētiem apstākļiem zināmā mērā var būt alternatīva fiksētajam tīklam. Tomēr starp abām tehnoloģijām joprojām pastāv būtiskas kvalitātes atšķirības. Atšķirībā no fiksētajiem tīkliem mobilo sakaru tīkli ļauj galalietotājiem pārvietoties saziņas laikā (piemēram, automašīnā). Tomēr fiksētie tīkli nodrošina lielāku stabilitāti, jo īpaši attiecībā uz datu pārraidi. Pašlaik galalietotāji abas tehnoloģijas parasti izmanto kā papildinājumus, nevis aizstājējus.

⁴⁴ Dalībvalstīm ir iespēja izveidot vienotu valsts atbalsta pasākumu, ar ko atbalsta dažādu veidu tīklu (fiksētas piekļuves tīklu, mobilo piekļuves tīklu un atvilces maršrutēšanas tīklu) kombinācijas izvēršanu, ja tiek ievēroti noteikumi, ko piemēro katram tīkla veidam.

⁴⁵ Sk. 2013. gada 13. jūnija spriedumu *HGA un citi / Komisija*, lietās C-630/11 P līdz C-633/11 P, EU:C:2013:387, 104. punktu.

saistības, piemēram, pārklājuma un pakalpojumu kvalitātes saistības, kas saistītas ar konkrēta radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām mobilo sakaru izvēršanai, valsts atbalstu nevar izmantot, lai izpildītu šādas saistības, jo maz ticams, ka tam būs stimulējoša ietekme, un tāpēc tas, visticamāk, nebūs saderīgs ar iekšējo tirgu. Tomēr valsts atbalstu var uzskatīt par saderīgu, ja un ciktāl tas vajadzīgs, lai nodrošinātu tādu pakalpojumu kvalitāti, kas pārsniedz prasības, kuras izriet no šādām saistībām.

5.1.3 *Atbilstība citiem Savienības tiesību aktu noteikumiem*

41. Ja valsts atbalsts, ar to saistītie nosacījumi (tostarp tā finansēšanas metode, ja šī metode ir atbalsta neatņemama sastāvdaļa) vai darbība, ko tas finansē, ietver Savienības tiesību normas vai vispārējā principa pārkāpumu, atbalstu nevar atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu⁴⁶. Tas var attiekties uz gadījumiem, kad atbalsta piešķiršana ir tieši vai netieši atkarīga no ražojumu vai iekārtu izcelsmes, piemēram, prasība saņēmējam iegādāties iekšzemē ražotus produktus.

5.2 **Otrais nosacījums: atbalsts nedrīkst nepamatoti ietekmēt tirdzniecības apstākļus tādā mērā, kas ir pretrunā kopīgām interesēm**

5.2.1 *Atbalsta pozitīvā ietekme*

42. Dalībvalstīm jāapraksta, vai un, ja jā, kā atbalstam būs pozitīva ietekme.
43. Dalībvalstis var nolemt izstrādāt valsts intervences, kas palīdz mazināt digitālo plaisu. Tās var izvēlēties iejaukties, lai koriģētu sociālo vai reģionālo nevienlīdzību vai sasniegtu vienlīdzības mērķus, proti, lai uzlabotu piekļuvi būtiskam sakaru un līdzdalības līdzeklim sabiedrībā, tādējādi veicinot sociālo un teritoriālo kohēziju. Turklāt dalībvalstis var nolemt izstrādāt valsts intervences, kas arī palīdz sasniegt Savienības digitālās politikas mērķus, veicina Savienības zaļā kursa mērķu sasniegšanu un veicina ilgtspējīgas zaļās investīcijas visās nozarēs.

5.2.2 *Nepieciešamība pēc valsts intervences*

44. Valsts atbalstu jāizmanto situācijās, kurās atbalsts var nodrošināt tādu materiālo uzlabojumu, kādu tirgus pats par sevi nevar sniegt.
45. Valsts intervence var būt nepieciešama, ja tirgi bez valsts intervences nenodrošina sabiedrībai efektīvu rezultātu. Tas var rasties, piemēram, ja noteiktas investīcijas netiek veiktas, lai gan sabiedrības ieguvumi pārsniedz to izmaksas⁴⁷. Šādos gadījumos valsts atbalsta piešķiršanai var būt pozitīva ietekme, un vispārējo efektivitāti var uzlabot, pielāgojot ekonomiskos stimulus ieinteresētajām personām.
46. Platjoslas sektorā viens no tirgus nepilnību veidiem var būt saistīts ar pozitīvu ārējo ietekmi, ko tirgus operatori neinternalizē. Piemēram, lai gan fiksētie un mobilie tīkli ir galvenie veicinātāji papildu pakalpojumu sniegšanai un inovācijai, kopējie ieguvumi, visticamāk, būs lielāki nekā ekonomiskie ieguvumi, ko tie rada tīkla ieguldītājiem, jo īpaši attālos reģionos vai mazapdzīvotos apgabalos vai apgabalos, kuros nav

⁴⁶ 2020. gada 22. septembra spriedums, *Austrija/Komisija*, C-594/18 P, EU:C:2020:742, 44. punkts.

⁴⁷ Tomēr tas, ka konkrēts uzņēmums var nespēt īstenot projektu bez atbalsta, nenozīmē, ka pastāv tirgus nepilnība. Piemēram, uzņēmuma lēmums neieguldīt projektā ar zemu rentabilitāti var liecināt nevis par tirgus nepilnību, bet gan par labi funkcionējošu tirgu.

iedzīvotāju. Tāpēc tirgus var radīt nepietiekamas privātas investīcijas fiksētajos un mobilajos tīklos, jo īpaši noteiktās jomās.

47. Sakarā ar iedzīvotāju blīvuma radīto ekonomiju platjoslas tīklu ierīkošana parasti ir rentablāka tur, kur potenciālais pieprasījums ir lielāks un koncentrētāks, proti, blīvi apdzīvotās teritorijās. Ņemot vērā investīciju augstās fiksētās izmaksas, izmaksas par vienību ievērojami palielinās, samazinoties iedzīvotāju blīvumam. Tāpēc, ja platjoslas tīkli tiek izvērsti saskaņā ar tirgus nosacījumiem, tie parasti rentabli aptver tikai daļu iedzīvotāju. Ar valsts atbalstu noteiktos apstākļos var novērst tirgus nepilnības, tādējādi uzlabojot tirgu efektivitāti.
48. Tirgus nepilnība var pastāvēt arī tad, ja esošais vai plānotais tīkls(-i) galalietotājiem nodrošinātu neoptimālu pakalpojuma kvalitātes un cenas kombināciju⁴⁸. Tas var attiekties uz gadījumiem, kad: a) dažām lietotāju kategorijām var netikt nodrošināts apmierinošs pakalpojums; vai b) jo īpaši, ja nav regulētu vairumtirdzniecības piekļuves tarifu, mazumtirdzniecības cenas var būt augstākas nekā tās, ko piemēro par tiem pašiem pakalpojumiem, ko piedāvā konkurētspējīgākos, bet citādi salīdzināmos dalībvalsts apgabalos vai reģionos.
49. Tomēr, ja valsts atbalsts fiksēto un mobilo sakaru tīklu izvēršanai tiktu izmantots teritorijās, kurās tirgus dalībnieki parasti izvēlētos ieguldīt vai jau būtu ieguldījuši, tas varētu būtiski mazināt stimulus privātajiem investoriem veikt ieguldījumus.
50. Turklāt, ja tirgi nodrošina efektīvus rezultātus, bet tos uzskata par neapmierinošiem no kohēzijas politikas viedokļa, valsts atbalsts var būt nepieciešams, lai novērstu sociālo vai reģionālo nevienlīdzību un panāktu vēlamu un taisnīgu rezultātu tirgū. Šādos apstākļos mērķtiecīga valsts intervences platjoslā var palīdzēt mazināt digitālo plaisu⁴⁹.
51. Nepietiek tikai ar to, ka konkrētā kontekstā ir vērojamas tirgus nepilnības, lai attaisnotu valsts intervenci. Valsts atbalsts būtu jāvērs tikai uz tirgus nepilnībām, ko joprojām nerisina cita, mazāk izkropļojoša rīcībpolitika un pasākumi, piemēram, administratīvi pasākumi vai reglamentējoši pienākumi attiecībā uz radiofrekvenču spektra efektīvu un lietderīgu izmantošanu, tostarp pārklājuma nodrošināšanas un pakalpojumu kvalitātes pienākumi, kas saistīti ar radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām.
52. Lai vēl vairāk samazinātu atbalsta iespējamo izkropļojošo ietekmi uz konkurenci, uz valsts intervenci var attiecināt privāto investīciju aizsardzības periodu līdz 7 gadiem⁵⁰.

⁴⁸ Šādos gadījumos Komisija rūpīgi pārbaudīs, vai dalībvalsts var skaidri un ar pārbaudāmiem pierādījumiem parādīt, ka galalietotāju vajadzības nav apmierinātas. To varētu pierādīt, veicot patērētāju aptauju, neatkarīgu pētījumu utt.

⁴⁹ Lai gan digitālajai plisai var būt vairāki iemesli, piemērotu platjoslas tīklu esamība ir priekšnoteikums savienojamības nodrošināšanai un plaisas novēršanai. Svarīgs informācijas un sakaru tehnoloģiju pieejamības un izmantošanas faktors ir urbanizācijas pakāpe. Interneta izplatība var saglabāties zemāka mazapdzīvotās teritorijās visā Savienībā.

⁵⁰ Jebkura privāto investīciju aizsardzības perioda ilgums būtu atkarīgs no aizsargāto tīklu īpatnībām, piemēram, pamatā esošajām tīkla tehnoloģijām, tīkla izvēršanas pabeigšanas datuma utt.

5.2.2.1 Tirgus nepilnības pastāvēšana attiecībā uz fiksētajiem piekļuves tīkliem

53. Atbalstam vajadzētu būt vērstam uz jomām, kurās nav fiksēta tīkla vai kurās nav ticami plānots attiecīgajā laikposmā ieviest tādu tīklu, kas varētu apmierināt galalietotāju vajadzības.
54. Pašreizējā tirgus attīstības posmā un ņemot vērā apzinātās galalietotāju vajadzības, tirgus nepilnība var rasties, ja tirgus nenodrošina un, visticamāk, nenodrošinās galalietotājiem lejupielādes ātrumu vismaz 1 Gb/s un augšupielādes ātrumu vismaz 150 Mb/s⁵¹.
55. Novērtējot, vai tirgus varētu nodrošināt lejupielādes ātrumu vismaz 1 Gb/s un augšupielādes ātrumu vismaz 150 Mb/s, būtu jāapsver ticami plāni šādu tīklu izvēršanai attiecīgajā laikposmā (saskaņā ar 5.2.2.4.3. iedaļu).
56. Līdz ar to Komisija uzskata, ka nav tirgus nepilnību zonās, kurās ir vai ir ticami plānots vismaz viens fiksētais tīkls, kas nodrošina lejupielādes ātrumu vismaz 1 Gb/s un augšupielādes ātrumu vismaz 150 Mb/s, vai kur pašreizējo tīklu(-us) var modernizēt, lai nodrošinātu lejupielādes ātrumu vismaz 1 Gb/s un augšupielādes ātrumu vismaz 150 Mb/s. Tīklu uzskata par modernizējamu līdz šādam ātrumam, ja tas var nodrošināt šādu veikspēju, izmantojot nebūtiskas investīcijas, piemēram, aktīvo komponentu modernizāciju.
57. Valsts intervence, lai izvērstu alternatīvu tīklu 56. punktā aprakstītajās jomās, varētu izkropļot tirgus dinamiku. Tāpēc Komisijai, visticamāk, būs negatīvs viedoklis par valsts atbalstu papildu tīkla izvēršanai šādās teritorijās.
58. Teritorijās, kurās ir vai ir ticami plānoti vismaz divi neatkarīgi fiksēti īpaši ātrdarbīgi tīkli, platjoslas pakalpojumus parasti sniedz konkurences apstākļos (uz infrastruktūru balstīta konkurence). Tādējādi ir iespējams, ka viens vai vairāki šādi tīkli attīstīsies tā, lai nodrošinātu lejupielādes ātrumu vismaz 1 Gb/s un augšupielādes ātrumu vismaz 150 Mb/s bez valsts intervences.
59. Tomēr iespēja, ka tīkli 58. punktā aprakstītajās teritorijās attīstīsies, lai nodrošinātu lejupielādes ātrumu vismaz 1 Gb/s un augšupielādes ātrumu vismaz 150 Mb/s, var būt atkarīga arī no investīciju apjoma, kas vajadzīgs, lai izvērstu tīklus, kas nodrošina šo ātrumu, ņemot vērā pašreizējo tehnoloģiju attīstības stadiju. Līdz ar to šajos apgabalos:
 - a) ja neviens no pastāvošajiem vai ticami plānotajiem tīkliem nenodrošina vismaz 300 Mb/s lejupielādes ātrumu⁵², ir maz ticams, ka tie attīstīsies, lai nodrošinātu vismaz 1 Gb/s lejupielādes ātrumu un vismaz 150 Mb/s augšupielādes ātrumu. Tādēļ var atļaut valsts intervenci, ja ir izpildīti visi šajās pamatnostādnēs noteiktie saderības kritēriji;

⁵¹ Lai gan ātrums pašlaik ir atbilstošākais pakalpojuma kvalitātes parametrs, dažiem galalietotājiem var kļūt svarīgi citi parametri (piemēram, latentums). Šādus parametrus var ņemt vērā, lai noteiktu, vai pastāv tirgus nepilnība.

⁵² Kā papildu garantiju dalībvalstis var arī pārbaudīt, vai šāds ātrums ir vai tiks faktiski atspoguļots kā minimālais lejupielādes ātrums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2015/2120 (2015. gada 25. novembris), ar ko nosaka pasākumus sakarā ar piekļuvi atvērtam internetam un groza Direktīvu 2002/22/EK un Regulu (ES) Nr. 531/2012 (OV L 310, 26.11.2015.), 4. panta 1. punkta d) apakšpunkta nozīmē, vismaz vienā patērētājiem pieejamā līgumā.

- b) ja vismaz viens no pastāvošajiem vai ticami plānotajiem tīkliem nodrošina vismaz 300 Mb/s lejupielādes ātrumu, bet nenodrošina vismaz 500 Mb/s lejupielādes ātrumu⁵³, Komisija veiks sīkāku analīzi, lai novērtētu, vai vismaz viens no pastāvošajiem vai ticami plānotajiem tīkliem attīstīsies, lai nodrošinātu 1 Gb/s lejupielādes un 150 Mb/s augšupielādes ātrumu, un vai ir nepieciešama valsts intervence. Ja vien dalībvalsts nepierāda, ka i) pamatojoties uz kartēšanu un sabiedrisko apspriešanu, noteiktajās mērķa teritorijās saglabājas tirgus nepilnība, jo neviens tīkls nemainīsies tā, lai nodrošinātu lejupielādes ātrumu vismaz 1 Gb/s un augšupielādes ātrumu vismaz 150 Mb/s; un ii) paredzētā valsts intervence atbilst visiem šajās pamatnostādnēs noteiktajiem saderības kritērijiem, Komisijai, visticamāk, būs negatīvs viedoklis par šādu valsts intervenci;
- c) ja vismaz viens no pastāvošajiem vai ticami plānotajiem tīkliem nodrošina vismaz 500 Mb/s lejupielādes ātrumu, ir iespējams, ka vismaz viens no pastāvošajiem vai ticami plānotajiem tīkliem attīstīsies, lai nodrošinātu vismaz 1 Gb/s lejupielādes ātrumu un vismaz 150 Mb/s augšupielādes ātrumu. Tāpēc valsts atbalsts parasti nav nepieciešams, un Komisijai, visticamāk, būs negatīvs viedoklis par šādu valsts intervenci;
- d) dalībvalsts var atkārtoti izvērtēt situāciju un paziņot par valsts intervenci apstiprināšanai pēc pieciem gadiem no dienas, kad saskaņā ar b) un c) apakšpunktu ir paziņots⁵⁴ par valsts intervenci. Piecu gadu perioda mērķis ir piedāvāt ieguldītājiem iespēju sākt privāti finansētu tīklu izvēršanu, nodrošinot lejupielādes ātrumu vismaz 1 Gb/s un augšupielādes ātrumu vismaz 150 Mb/s. Tāda paziņojuma pamatā jābūt jaunai kartēšanai un sabiedriskai apspriešanai, kas parāda, ka tirgus nepilnība turpina pastāvēt, un jāpierāda, ka paredzētā valsts intervence atbilst visiem šajās pamatnostādnēs noteiktajiem saderības kritērijiem.

5.2.2.2 Tirgus nepilnības pastāvēšana attiecībā uz mobilās piekļuves tīkliem

- 60. Komisija uzskata, ka jomās, kurās nav mobilo sakaru tīkla vai kuru ticami plānots izvērst attiecīgajā laikposmā, pastāv tirgus nepilnība, kas var apmierināt galalietotāju vajadzības⁵⁵.
- 61. Pašreizējās un turpmākās sakaru lietotnes arvien vairāk balstās uz veikspējīgiem mobilajiem tīkliem, kas ir pieejami plašā ģeogrāfiskā mērogā⁵⁶. Galalietotājiem, atrodoties kustībā, ir jāsažinās un jāpiekļūst informācijai. Paredzams, ka laika gaitā attīstīsies jaunas saimnieciskās darbības, kurām nepieciešama netraucēta tiešsaistes piekļuve veikspējīgiem mobilajiem pakalpojumiem. Lai pielāgotos šīm pārmaiņām, paredzams, ka mobilo sakaru tīkli attīstīsies, lai nodrošinātu arvien labāku

⁵³ Sk. 48. zemsivītras piezīmi.

⁵⁴ Dalībvalstīm jāpaziņo par nodomu ieviest, publicējot mērķa teritoriju sarakstu, sniedzamo pakalpojumu kvalitāti lejupielādes un augšupielādes ātruma ziņā un to pakalpojumu, kurus pasākumā var dublēt, intervences robežvērtības vismaz lejupielādes un augšupielādes ātruma ziņā. Šai informācijai jābūt pieejamai publiski pieejamā tīmekļa vietnē mērķa teritorijas līmenī un valsts līmenī.

⁵⁵ Sk., piem., Komisijas Lēmumu C(2021) 3492 final (2021. gada 21. maijs) lietā SA.58099 (2021/N) – Vācija – *Mobile Communication Mecklenburg-Western Pomerania* (OV C 260, 2.7.2021.).

⁵⁶ Piem., gigabitu paziņojumā ir minēti konkrēti lietojumi autobūves, transporta, ražošanas un veselības aprūpes nozarē, kā arī nākamās paaudzes drošības un neatliekamās palīdzības dienestos (piem., satīklota un automatizēta vadīšana, tālķirurģija, precīzijas lauksaimniecība).

savienojamību. Noteiktos apstākļos mobilās savienojamības trūkums vai nepietiekama savienojamība var kaitēt noteiktām saimnieciskajām darbībām, piemēram, rūpniecībai, lauksaimniecībai, tūrismam vai savienotai mobilitātei. Tas var arī apdraudēt sabiedrības drošību⁵⁷. Tas jo īpaši var ietekmēt attālus reģionus vai mazapdzīvotus vai neapdzīvotus apgabalus.

62. Teritorijā, kurā noteiktajā laikposmā jau ir izveidots vai ticami plānots izvērst vismaz vienu mobilo sakaru tīklu, kas var apmierināt galalietotāju vajadzības, valsts atbalsts papildu mobilo sakaru tīkla izvēšanai varētu nepamatoti izkropļot tirgus dinamiku.
63. Valsts atbalstu mobilo sakaru tīkla izvēšanai 62. punktā minētajā teritorijā var uzskatīt par nepieciešamu, ja ir pierādīts, ka ir izpildīti abi no šiem nosacījumiem: a) pastāvošais vai ticami plānotais mobila tīkls nenodrošina galalietotājiem pietiekamu pakalpojumu kvalitāti, lai apmierinātu viņu mainīgās vajadzības; un b) valsts intervence nodrošinās šādu pakalpojumu kvalitāti, tādējādi radot būtisku uzlabojumu, ko tirgus nevar nodrošināt⁵⁸.
64. Valsts intervence noteiktos apstākļos var būt nepieciešama, lai novērstu konkrētas tirgus nepilnības, kas saistītas ar identificētiem lietošanas gadījumiem, pat 4G vai 5G mobilo sakaru tīkla klātbūtnē, ja šis tīkls nesniedz un, visticamāk, nenodrošinās galalietotājiem pietiekami kvalitatīvus pakalpojumus, lai apmierinātu viņu mainīgās vajadzības. Tādos lietošanas gadījumos, kas ir saistīti ar jaunām saimnieciskām darbībām un pakalpojumiem, var būt nepieciešami: a) netraucēta tiešsaistes piekļuve (piemēram, satīklotai un automatizētai mobilitātei pa transporta ceļiem); b) konkrēti minimālie ātrumi un ietilpība; c) citi specifiski raksturlielumi, piemēram, zemāks latentums, tīkla virtualizācija vai spēja savienot vairākus termināļus rūpniecībai vai lauksaimniecībai.
65. Tātad, pat ja pastāv tirgus nepilnība, valsts atbalstu nevar piešķirt un to nevar izmantot, lai izpildītu juridiskos pienākumus, piemēram, pienākumus, kas saistīti ar spektra lietošanas tiesībām. Tomēr valsts atbalstu var piešķirt, ja un ciktāl tas nepieciešams, lai nodrošinātu papildu pakalpojumu kvalitāti, kas ir vajadzīga, lai apmierinātu pierādītās galalietotāju vajadzības, un kas pārsniedz to, kas jau ir nepieciešams šādu juridisko saistību izpildei. Šādu atbalstu var piešķirt, ciktāl tas nepieciešams, lai segtu tikai papildu izmaksas, kas vajadzīgas, lai nodrošinātu augstāku pakalpojumu kvalitāti.
66. Ja konkrētā teritorijā attiecīgajā laikposmā ir vai būs vismaz viens mobilo sakaru tīkls, kas var apmierināt galalietotāju mainīgās vajadzības (skatīt 61., 63. un 64. punktu), valsts atbalsta piešķiršana papildu mobilo sakaru tīklam ar līdzvērtīgām spējām

⁵⁷ Piemēram, Direktīvas (ES) 2018/1972 109. pantā ir paredzēts elektronisko sakaru operatoru pienākums darīt pieejamu informāciju par zvanītāja atrašanās vietu, tiklīdz izsaukums sasniedz iestādi, kas apstrādā neatliekamās palīdzības izsaukumu. Ir arī obligāti jānodrošina, lai vispiemērotākajam sabiedrības drošības izsaukumu centrālei būtu pieejama uz tīklu balstīta un precīzāka informācija par atrašanās vietu, kas iegūta no mobilā tālruņa.

⁵⁸ Sk., piem., Komisijas Lēmumu C(2020) 8939 final (2020. gada 16. decembris) lietā SA.54684 – Vācija – Lieljaudas mobilās infrastruktūras izvēšana Brandenburgā (OV C 60, 19.2.2021., 2. lpp.); un Komisijas Lēmums C(2021) 1532 final (2021. gada 10. marts) lietā SA.56426 – Vācija – Augstas veiktspējas mobilās infrastruktūras izvēšana Lejassaksijā (OV C 144, 23.4.2021., 2. lpp.); Komisijas Lēmums C(2021) 3565 final (2021. gada 25. maijs) lietā SA.59574 – Vācija – Augstas veiktspējas mobilās infrastruktūras ieviešana Vācijā (OV C 410, 8.10.2021., 1. lpp.).

principā radītu nepieņemamus konkurences izkropļojumus un izspiestu privātās investīcijas. Komisijai, visticamāk, būs negatīvs viedoklis par šādu valsts intervenci.

5.2.2.3 Tirgus nepilnības pastāvēšana attiecībā uz atvilces maršrutēšanas tīkliem

67. Atvilces maršrutēšanas tīkli ir piekļuves tīklu izvēršanas priekšnoteikums. Atvilces maršrutēšanas tīkliem ir potenciāls stimulēt konkurenci piekļuves zonās par labu visiem piekļuves tīkliem un tehnoloģijām. Veiktspējīgs atvilces maršrutēšanas tīkls var stimulēt privātas investīcijas galalietotāju savienošanā ar nosacījumu, ka tas nodrošina vairumtirdzniecības piekļuvi ar atklātiem, pārredzamiem un nediskriminējošiem nosacījumiem visiem piekļuves prasītājiem un tehnoloģijām. Ja nav privāto investīciju, valsts atbalsts atvilces maršrutēšanas tīklu izvēršanai var būt nepieciešams, lai veicinātu konkurenci un investīcijas piekļuves līmenī, jo tas ļauj piekļuves prasītājiem izvērst piekļuves tīklus un piedāvāt savienojamības pakalpojumus galalietotājiem.
68. Tā kā atvilces maršrutēšanas tīkli pārvadā dažādu fiksēto vai mobilo piekļuves tīklu datplūsmu, minētajiem tīkliem ir vajadzīga ievērojami lielāka pārvades jauda nekā atsevišķiem piekļuves tīkliem. Atvilces maršrutēšanas tīkliem ir jānodrošina būtisks jaudas pieaugums to ekspluatācijas laikā. Tas ir saistīts ar galalietotāju vajadzībām un pastāvīgo fiksēto vai mobilo piekļuves tīklu ātru modernizāciju, palielinot vajadzību uzlabot datu pārraidi un uzlabojot veiktspēju (tostarp jaunām mobilajām paaudzēm). Lai izvairītos no tā, ka atvilces maršrutēšanas tīkls kļūst par problemātisku posmu, var būt nepieciešams palielināt tā spēju papildināt veiktspējīgu fiksēto vai mobilo piekļuves tīklu izvēršanu. Tādējādi var rasties tirgus nepilnība, ja pastāvošā vai plānotā atvilces maršrutēšanas jauda nespēj apmierināt attiecīgo fiksēto vai mobilo piekļuves tīklu paredzamo attīstību, pamatojoties uz pastāvošām un nākotnē gaidāmām galalietotāju vajadzībām. Pašreizējā tehnoloģiju attīstības posmā jaudas pieprasījuma pieaugumu parasti var risināt, izmantojot atvilces maršrutēšanas tīklus, kas balstās uz optisko šķiedru, vai citas tehnoloģijas, kas var nodrošināt tādu pašu veiktspējas un uzticamības līmeni kā optiskās šķiedras atvilces maršrutēšanas tīkli. Tādējādi tirgus nepilnība var rasties, ja atvilces maršrutēšanas tīkla nav, vai arī pastāvošās vai plānotās atvilces maršrutēšanas pamatā nav optiskās šķiedras vai citu tehnoloģiju, kuras spēj nodrošināt tādu pašu optiskās šķiedras veiktspējas un uzticamības līmeni.
69. Neatkarīgi no esošā atvilces maršrutēšanas tīkla pamatā esošās tehnoloģijas tirgus nepilnības var rasties, ja šis atvilces maršrutēšanas tīkls nodrošina neoptimālu pakalpojuma kvalitātes un cenu kombināciju. Piemēram, dalībvalsts var pierādīt, ka piekļuves nosacījumi attiecībā uz esošo atvilces maršrutēšanas tīklu varētu kavēt jaunu vai veiktspējīgāku fiksēto vai mobilo piekļuves tīklu izvēršanu, jo konkrētas piekļuves prasītāju kategorijas netiek pienācīgi apkalpotas⁵⁹ vai arī vairumtirdzniecības piekļuves cenas var būt augstākas nekā tās, ko piemēro par tiem pašiem

⁵⁹ Tā tas var būt, kad esošā atvilces maršrutēšanas tīkla arhitektūra neatbilst atvilces maršrutēšanas lietotāju vajadzībām pēc jaudas vai izmēriem.

pakalpojumiem konkurētspējīgākās, bet citādi salīdzināmās dalībvalsts teritorijās, un problēmu nevar atrisināt ar nozares regulējumu⁶⁰.

5.2.2.4 Valsts intervences nepieciešamības noteikšanas instrumenti

70. Lai noteiktu, vai konkrētā teritorijā ir vajadzīga valsts intervence, dalībvalstīm, pamatojoties uz detalizētu kartēšanu un sabiedrisko apspriešanu, saskaņā ar 5.2.2.4.1. un 5.2.2.4.2. iedaļu jāpārbauda fiksēto piekļuves tīklu, mobilo piekļuves tīklu vai atvilces maršrutēšanas tīklu darbība, kas attiecīgajā laikposmā ir vai ir ticami plānota to izvēršanai mērķa teritorijā.
71. Dalībvalstīm ir liela rīcības brīvība noteikt mērķa jomas. Tomēr tās tiek mudinātas, nosakot šos apgabalus, ņemt vērā ekonomiskos, ģeogrāfiskos un sociālos apstākļus.

5.2.2.4.1 Detalizēta kartēšana un pārklājuma analīze

72. Veicot detalizētu kartēšanu, dalībvalstīm ir jānosaka ģeogrāfiskie apgabali (mērķa apgabali), kas būs atbalsttiesīgi saskaņā ar valsts atbalsta intervenci, pamatojoties uz konkrētā apgabalā esošo vai ticamo plānoto tīklu darbības objektīvu atspoguļojumu.
73. Attiecībā uz valsts atbalstu fiksēto piekļuves tīklu vai mobilo piekļuves tīklu izvēršanai kartēšanai jāatbilst šādiem diviem kritērijiem:
- a) izpildījums jāizsaka vismaz kā lejupielādes ātrums⁶¹ un attiecīgā gadījumā augšupielādes ātrums, kas ir vai būs pieejams galalietotājiem maksimumslodzes apstākļos⁶²; jāņem vērā arī visi trūkumi, kas varētu kavēt šo veikspējas sasniegšanu (piemēram, attiecībā uz atvilces maršrutēšanu);
 - b) kartēšana jāveic: i) fiksēto vadu tīkliem adresu līmenī, pamatojoties uz apkalpotajām telpām; un ii) fiksētiem bezvadu piekļuves tīkliem un mobilajiem tīkliem adresu līmenī, pamatojoties uz apkalpotajām telpām vai ne vairāk kā 100 × 100 metru koordinātu tīkliem⁶³.
74. Dalībvalstis var ņemt vērā paraugpraksi, piemērojot I pielikumā aprakstītās kartēšanas metodikas.

⁶⁰ Piemēram, Horvātija ierosināja valsts intervenci valsts atvilces maršrutēšanas tīklā, kam bija raksturīgi jaudas ierobežojumi, kā rezultātā lejupējā tīklā bija augstas cenas. Esošais atvilces maršrutēšanas tīkla operators nevēlējās ieguldīt jaudas palielināšanā. Tā kā valsts regulators šo jautājumu nevarēja atrisināt, Komisija apstiprināja valsts atbalsta shēmu investīcijām optiskās šķiedras atvilces maršrutēšanas infrastruktūrā. Komisija konstatēja, ka dominējošais stāvoklis ir kļuvis par vājo vietu, kas ir tirgus nepilnība. Komisijas Lēmums C(2017) 3657 final (2017. gada 6. jūnijs) lietā SA.41065 – Valsts programma platjoslas agregācijas infrastruktūrai – Horvātija (OV C 237, 21.7.2017., 1. lpp.). Sk. arī Komisijas Lēmumu C(2016) 7005 final (2016. gada 7. novembris) lietā SA.37183 (2015/NN) – Francija – *Plan France très haut débit* (OV C 68, 3.3.2017., 1. lpp.), kurā Komisija apstiprināja valsts atbalstu optiskās šķiedras atvilces maršrutēšanas tīklu izvēršanai teritorijās, kurās nebija atvilces maršrutēšanas tīkla, kā arī teritorijās, kurās esošajam atvilces maršrutēšanas tīklam bija nepietiekama jauda, lai apmierinātu paredzamās vajadzības ar saprātīgām piekļuves cenām un nosacījumiem.

⁶¹ Ja tirgus nepilnību nevar secināt no datiem par lejupielādes ātrumu vien.

⁶² Valsts iestādes, kas atbild par valsts intervenci, var arī kartēt citus veikspējas kritērijus, lai raksturotu tīklu veikspēju maksimumslodzes apstākļos (piemēram, latentums, pakešu zudums, pakešu kļūda, trīce, pakalpojumu pieejamība). Dalībvalstis var izvēlēties to darīt, lai mērķtiecīgāk virzītu valsts intervenci uz tirgus nepilnību novēršanu un nodrošinātu atbilstošas krasas pārmaiņas.

⁶³ Mazāki tīkli (piemēram, 20 × 20 metru koordinātu tīkli) tiek uzskatīti par labu praksi, lai nodrošinātu, ka mērķa teritorijas ir skaidri noteiktas.

75. Attiecībā uz valsts atbalstu, ar ko atbalsta atvilces maršrutēšanas tīklu izvēršanu, dalībvalstīm ir jāsastāda to atvilces maršrutēšanas tīklu veikspējas karte, kas pastāv vai ir ticami plānoti attiecīgajā laikposmā. Ja tīkla izvēršana vienlaikus ietver piekļuves tīkla un nepieciešamā atvilces maršrutēšanas tīkla darbības nodrošināšanu, atsevišķa atvilces maršrutēšanas tīklu kartēšana nav nepieciešama.
76. Dalībvalstīm ir jādara publiski pieejama metodika un pamatā esošie tehniskie kritēriji (piemēram, izmantojuma koeficients un šūnu slodze), ko izmanto mērķa teritorijas kartēšanai.
77. Ieteicams apspriesties ar valsts regulatīvo iestādi (VRI), kā izklāstīts 5.2.4.6. iedaļā.

5.2.2.4.2 Sabiedriskā apspriešana

78. Dalībvalstīm apspriešanai jāpublicē plānotās valsts intervences galvenās iezīmes un kartēšanā identificēto mērķa teritoriju saraksts⁶⁴. Šai informācijai jābūt pieejamai publiski pieejamā tīmekļa vietnē⁶⁵ reģionālā un valsts līmenī.
79. Sabiedriskajā apspriešanā ir jāaicina ieinteresētās personas a) izteikt piezīmes par plānoto valsts intervenci, tās struktūru un galvenajām iezīmēm; un b) iesniegt pamatotu informāciju par esošajiem tīkliem vai tīkliem, ko ticami plānots izvērst mērķa teritorijā attiecīgajā laikposmā⁶⁶.
80. Apsverot paredzamo attiecīgo laikposmu, dalībvalstīm jāņem vērā visi aspekti, par kuriem var pamatoti sagaidīt, ka tie ietekmēs jaunā tīkla izvēršanas ilgumu (proti, atlases procedūrai nepieciešamais laiks, iespējamās tiesvedības un apstrīdēšana, laiks, lai iegūtu piekļuves tiesības un atļaujām, citi pienākumi, kas izriet no valsts tiesību aktiem, inženiertehnisko darbu jaudas pieejamība utt.). Ja plānotā valsts finansētā tīkla izvēršana (līdz tā darbības uzsākšanai) prasa ilgāku laiku, nekā plānots, ir nepieciešama jauna kartēšana un sabiedriskā apspriešana.
81. Neatkarīgi no tā, vai dalībvalsts jau ir savākusi informāciju par turpmākajiem investīciju plāniem, veicot kartēšanu, sabiedriskajā apspriešanā vienmēr jāiekļauj jaunākās kartēšanas rezultāti. Tas ir nepieciešams, lai līdz minimumam samazinātu iespējamus nepamatotus konkurences izkropļojumus attiecībā uz uzņēmumiem, kas jau nodrošina tīklus vai pakalpojumus mērķa teritorijās, un tiem, kuriem attiecīgajā laikposmā jau ir ticami investīciju plāni.
82. Sabiedriskajai apspriešanai jāilgst vismaz 30 dienas. Pēc sabiedriskās apspriešanas beigām dalībvalstij viena gada laikā jāsāk konkursa atlases procedūra vai jāsāk

⁶⁴ Tajā jāietver: mērķa teritoriju saraksts, pamatojoties uz kartēšanu, pasākuma ilgums, budžets, publiskā finansējuma avoti, attiecīgā laikposma noteikšana, atbilstības kritēriji, tostarp sniedzamo pakalpojumu kvalitāte (augšupielādes un lejupielādes ātrums), intervences robežvērtības, plānotās vairumtirdzniecības piekļuves prasības un cenas vai cenu noteikšanas metodika. Sabiedriskā apspriešana var ietvert arī jautājumus ieinteresētajām personām par vairumtirdzniecības līmeņa piekļuves produktiem, kurus tās vēlētos piedāvāt jebkurā jaunizveidotā valsts finansētā tīklā.

⁶⁵ Tieša apspriešanās ar piegādātājiem vai citām ieinteresētajām personām neatbilst sabiedriskās apspriešanas prasībām, kurām juridiskās noteiktības labad jānodrošina atklātība un pārredzamība attiecībā pret visām ieinteresētajām personām.

⁶⁶ Sabiedriskās apspriešanas rezultāti ir derīgi tikai attiecīgajā laikposmā, kas norādīts sabiedriskajā apspriešanā. Lai pasākumu īstenotu pēc minētā laika, ir vajadzīga vismaz jauna kartēšana un sabiedriskā apspriešana.

attiecīgā projekta⁶⁷ īstenošana tiešo investīciju modeļiem. Ja dalībvalsts šajā laikposmā neuzsāk konkursa procedūru vai valsts finansētā projekta īstenošanu, tai ir jāveic jauna sabiedriskā apspriešana, pirms tā var uzsākt konkursa procedūru vai īstenot valsts finansēto projektu.

83. Ieteicams apspriesties ar VRI par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem⁶⁸.

5.2.2.4.3 Paraugprakse: privāto investīciju plānu novērtējums sabiedriskajā apspriešanā

84. Pastāv risks, ka tad, ja ieinteresētā persona sabiedriskajā apspriešanā vienkārši izrādīs interesi par turpmākajiem privāto investīciju plāniem mērķa teritorijā, tas varētu aizkavēt platjoslas tīklu izvēršanu, ja minētās privātās investīcijas pēc tam netiek veiktas, kamēr valsts intervence ir apturēta.

85. Lai samazinātu risku, ka valsts intervence tiek novērsta, pamatojoties uz turpmākiem investīciju plāniem, kas neīstenosies, dalībvalstis var nolemt lūgt attiecīgajām ieinteresētajām personām sniegt pierādījumus, kas apliecina to investīciju plānu ticamību, termiņā, kas ir piemērots un samērīgs ar pieprasītās informācijas līmeni⁶⁹. Šie pierādījumi var ietvert, piemēram, detalizētu izvēršanas plānu ar starpposma mērķiem (piemēram, par katru sešu mēnešu periodu), kas pierāda, ka ieguldījums tiks pabeigts norādītajā laikposmā un nodrošinās tāds pašus rezultātus kā plānotais valsts finansētais tīkls.

86. Lai novērtētu deklarētās veikspējas un pārklājuma ticamību, dalībvalstis var piemērot tos pašus kritērijus, ko izmanto, lai novērtētu pastāvošo tīklu veikspēju, ja tas ir pamatoti un atbilstoši.

87. Novērtējot turpmāko ieguldījumu plānu ticamību, dalībvalstis jo īpaši var ņemt vērā šādus kritērijus:

- a) vai ieinteresētā persona ir iesniegusi ar projektu saistītu uzņēmējdarbības plānu, kurā ņemti vērā piemēroti kritēriji, piemēram, attiecībā uz laika grafiku, budžetu, paredzēto telpu atrašanās vietu, sniedzamo pakalpojumu kvalitāti, tīkla veidu un izvēršanai paredzēto tehnoloģiju un izmantošanas līmeni;
- b) vai attiecīgā ieinteresētā persona ir iesniegusi ticamu augsta līmeņa projekta plānu, kurā pienācīgi ņemti vērā liela projekta starpposma mērķi, piemēram, administratīvās procedūras un atļaujas (tostarp piekļuves tiesības, vides atļaujas, drošuma un drošības noteikumi), inženiertehniskie darbi, tīkla pabeigšana, darbības uzsākšana un pakalpojumu sniegšana galalietotājiem;
- c) uzņēmuma lieluma piemērotību, ievērojot ieguldījuma apmēru;
- d) ieinteresēto personu pieredze salīdzināmos projektos;
- e) ja tas ir nepieciešams un lietderīgi, plānotā tīkla galveno daļu (bāzes staciju, atrašanās vietu u. c.) ģeogrāfiskās koordinātas.

⁶⁷ Tas ietver individuāla atbalsta dotācijas saskaņā ar valsts atbalsta shēmu.

⁶⁸ Līdzīgs mehānisms ir noteikts Direktīvas (ES) 2018/1972 22. pantā.

⁶⁹ Dalībvalstis var tieši iekļaut šo pieprasījumu sabiedriskajā apspriešanā par efektivitāti. Kā daļu no sabiedriskās apspriešanas rezultātu novērtēšanas dalībvalstis var arī pieprasīt papildu informāciju, ja konkrētus ieinteresēto personu iesniegtus plānus var uzskatīt tikai par "ieinteresētības paušanu".

88. Ja dalībvalsts uzskata, ka privāto investīciju plāni ir ticami, tā var nolemt aicināt attiecīgās ieinteresētās personas parakstīt saistību nolīgumus, kas varētu ietvert pienākumu ziņot par progresu attiecībā uz noteiktajiem starpposma mērķiem.
89. Attiecīgo ieinteresēto personu pienākums ir sniegt jēgpilnu informāciju saskaņā ar attiecīgajiem Savienības⁷⁰ vai valsts noteikumiem.
90. Dalībvalstij būtu jāapspriežas ar VRI par dalībvalsts novērtējumu par turpmāko investīciju plānu ticamību⁷¹.
91. Dalībvalsts sava novērtējuma rezultāti un tā iemesli būtu jāpaziņo visām ieinteresētajām personām, kuras iesniegušas informāciju par saviem privātajiem investīciju plāniem.

5.2.2.4.4 Paraugprakse: privāto investīciju plānu īstenošanas *ex post* uzraudzība

92. Ja dalībvalsts uzskata, ka iesniegtie privāto investīciju plāni ir ticami un līdz ar to attiecīgā teritorija ir atdalīta no valsts intervences darbības jomas, dalībvalsts var nolemt pieprasīt, lai ieinteresētās personas, kas iesniegušas šos plānus, regulāri ziņotu par atbilstību starpposma mērķiem tīkla izvēršanai un par pakalpojumu sniegšanu.
93. Ja dalībvalsts konstatē novirzes no iesniegtā plāna, kas norāda, ka projekts neīstenosies, vai ir pietiekams pamats apšaubīt, ka investīcija tiks pabeigta, kā norādīts, dalībvalsts var nolemt pieprasīt attiecīgajām ieinteresētajām personām sniegt papildu informāciju, kas apliecina paziņotā ieguldījuma pastāvīgu ticamību.
94. Ja dalībvalstij ir nopietnas šaubas par to, vai investīcija tiks veikta, kā norādīts, tā jebkurā attiecīgā laikposma brīdī var pieņemt lēmumu par to, ka apgabalī, uz kuriem attiecas investīcija, tiks iekļauti jaunā sabiedriskajā apspriešanās, lai pārbaudītu to iespējamo atbilstību valsts intervencei.

5.2.3 Atbalsta kā politikas instrumenta piemērotība

95. Dalībvalstij jāpierāda, ka atbalsts ir piemērots, lai novērstu konstatēto tirgus nepilnību un sasniegtu atbalsta mērķus. Valsts atbalsts nav piemērots, ja tādu pašu rezultātu var sasniegt ar citiem mazāk izkropļojošiem pasākumiem.
96. Valsts atbalsts nav vienīgais politikas instruments, kas pieejams dalībvalstīm, lai veicinātu ieguldījumus platjoslas tīklu izvēršanā. Dalībvalstis var izmantot citus mazāk izkropļojošus līdzekļus, piemēram, administratīvus un regulatīvus pasākumus vai tirgus instrumentus.
97. Lai atbalsts būtu piemērots, valsts finansētajiem fiksētajiem un mobilajiem tīkliem ir jānodrošina ievērojami uzlabotas īpašības, salīdzinot ar esošajiem tīkliem. Tāpēc valsts finansētiem fiksētajiem un mobilajiem tīkliem būtu jānodrošina krasas pārmaiņas. Krasas pārmaiņas tiek nodrošinātas, ja valsts intervences rezultātā ir izpildīti šādi nosacījumi: a) valsts finansētā fiksētā vai mobilā tīkla izvēršana ir būtisks

⁷⁰ Piemēram, saskaņā ar Direktīvas (ES) 2018/1972 29. pantu.

⁷¹ Līdzīgs mehānisms ir noteikts Direktīvas (ES) 2018/1972 22. pantā.

jauns ieguldījums⁷²; un b) valsts finansētais tīkls tirgū nodrošina ievērojamas jaunas iespējas platjoslas pakalpojumu pieejamības, jaudas, ātruma⁷³ un konkurences ziņā.

98. Valsts finansētā tīkla darbība ir jāsalīdzina ar esošā(-o) tīkla(-u) augstākajiem darbības rādītājiem. Lai novērtētu krasas pārmaiņas, ir jāņem vērā ticami investīciju plāni tikai tad, ja tie paši par sevi nodrošinātu tādus pašus rezultātus kā plānotais valsts finansētais tīkls mērķa teritorijās attiecīgajā laikposmā.

5.2.3.1 Krasas pārmaiņas – fiksētas piekļuves tīkli

99. Attiecībā uz valsts atbalstu fiksētajiem piekļuves tīkliem krasas pārmaiņas tiek novērtētas, pamatojoties uz mērķa teritoriju veidu nošķiršanu atkarībā no fiksēto īpaši ātrdarbīgo tīklu klātbūtnes.

5.2.3.1.1 Baltās un pelēkās zonas

100. Baltās zonas ir zonas, kurās attiecīgajā laikposmā nav fiksēta īpaši ātrdarbīga tīkla vai ir ticami plānots.
101. Pelēkās zonas ir zonas, kurās attiecīgajā laikposmā ir vai ir ticami plānots tikai viens fiksēts īpaši ātrdarbīgs tīkls.
102. Baltajās un pelēkajās zonās, lai panāktu krasas pārmaiņas, valsts intervencei ir:
- a) gan vismaz jātrīskāršo lejupielādes ātrums, salīdzinot ar pastāvošo tīklu;
 - b) gan jābūt ievērojamai jaunai investīcijai infrastruktūrā, kas tirgū rada ievērojamas jaunas iespējas⁷⁴.

5.2.3.1.2 Jauktās zonas (baltas un pelēkas)

103. Plānotā intervence būtu jāveido tā, lai visa mērķa teritorija būtu vai nu balta, vai pelēka.
104. Tomēr efektivitātes labad, ja nav pamata nošķirt baltās un pelēkās zonas, dalībvalstis var izvēlēties daļēji baltas un daļēji pelēkas mērķa zonas. Šādās zonās, kur dažus

⁷² Piemēram, fiksēto tīklu gadījumā nenoīmīgas investīcijas, kas saistītas tikai ar tīkla aktīvo komponentu modernizāciju, nebūtu jāuzskata par atbilstīgiem valsts atbalsta saņemšanai. Tāpat, lai gan dažas vara kabeļu vairošanas tehnoloģijas (piemēram, vektorēšana) varētu palielināt esošo tīklu spējas, tām var nebūt nepieciešamas ievērojamas investīcijas jaunos tīklos, tāpēc tām nevajadzētu būt tiesīgām saņemt valsts atbalstu. Attiecībā uz mobilajiem tīkliem dalībvalstis noteiktos apstākļos var pierādīt, ka investīcijām aktīvajā aprīkojumā var būt svarīga nozīme un publiskais atbalsts var būt pamatots, ja investīcijas veido ne tikai pakāpenisku modernizāciju, bet ir sastāvdaļa no būtiskām jaunām investīcijām tīklā, ar noteikumu, ka tiek ievēroti visi saderības nosacījumi. Sk., piemēram, Komisijas Lēmumu C(2021) 9538 (2022. gada 10. janvāris) lietā SA.57216, *Mobile coverage in rural areas in Galicia* (OV C 46, 28.1.2022., 1. lpp.).

⁷³ Subsidētajam tīklam ir jāsniedz pakalpojumi tādā ātrumā, kāds vajadzīgs, lai izpildītu krasās pārmaiņas prasību. Tomēr bez ātruma, kas nepieciešams, lai izpildītu krasās pārmaiņas prasību, subsidētā tīkla operatori var piedāvāt arī zemākas kvalitātes pakalpojumus.

⁷⁴ Tas attiecas, piemēram, uz gadījumiem, kad jaunais tīkls ievērojami paplašina optisko šķiedru no tīkla pamattīkla līdz tīkla malai, piemēram: i) optiskās šķiedras izvietojumu bāzes stacijās, lai atbalstītu fiksēto bezvadu piekļuves tīklu izvēršanu; ii) optiskās šķiedras izvietojuma sadales skapjos, ja skapji iepriekš nebija pieslēgti optiskās šķiedras kabeļu tīklam; iii) optiskās šķiedras kabeļu tīklu palielināšana (padziļināšana).

galalietotājus jau apkalpo viens fiksēts īpaši ātrdarbīgs tīkls (vai arī tie būs attiecīgajā laikposmā), dalībvalstij ir jānodrošina, ka valsts intervence nerada nepamatotus konkurences izkropļojumus attiecībā uz esošo tīklu.

105. Piemērots risinājums var būt ierobežota dublējoša būvniecība esošajā fiksētajā īpaši ātrdarbīgajā tīklā, kas savieno galalietotājus pelēkajā zonā, kura ir daļa no jauktās zonas. Šādās situācijās visu mērķa teritoriju var uzskatīt par baltu, lai novērtētu valsts intervenci, ar noteikumu, ka dalībvalsts pierāda, ka ir izpildīti šie nosacījumi:

- a) dublējoša būvniecība nerada nepamatotus konkurences izkropļojumus, pamatojoties uz sabiedriskās apspriešanas rezultātiem;
- b) dublējoša būvniecība nepārsniedz 10 % no visām telpām mērķa teritorijā;
- c) ir izpildītas 5.2.3.1.1. iedaļā par baltajām zonām noteiktās krasās pārmaiņas prasības, un valsts finansētais tīkls sniedz ievērojami labākus pakalpojumus nekā tie, kas pieejami jauktās zonas pelēkajā daļā. Nav jāizpilda 5.2.3.1.1. iedaļā noteiktās krasās pārmaiņas prasības attiecībā uz pelēkajām zonām;

106. Komisija katrā atsevišķā gadījumā izvērtēs intervenču piemērotību jauktajās zonās.

5.2.3.1.3 Melnās zonas

107. Melnās zonas ir apgabali, kuros attiecīgajā laikposmā ir vai ir ticami plānoti vismaz divi fiksēti īpaši ātrdarbīgi tīkli.

108. Ja valsts intervence atbilst 5.2.2.1. iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem, valsts finansētajam tīklam ir jāatbilst visiem šiem nosacījumiem:

- a) vismaz jātrīskāršo lejupielādes ātrums, salīdzinot ar pastāvošo tīklu;
- b) jānodrošina lejupielādes ātrums vismaz 1 Gb/s un augšupielādes ātrums vismaz 150 Mb/s;
- c) jābūt ievērojamai jaunai investīcijai infrastruktūrā, kas tirgū rada ievērojamas jaunas iespējas⁷⁵.

5.2.3.2 Krasas pārmaiņas – mobilās piekļuves tīkli

109. Valsts finansētam mobilo sakaru tīklam ir jānodrošina krasas pārmaiņas mobilo sakaru pakalpojumu pieejamības, jaudas, ātruma un konkurences ziņā, kas var veicināt jaunu inovatīvu pakalpojumu ieviešanu⁷⁶.

110. Kā norādīts 2.3.2. iedaļā, pāreja uz katru jaunu IMT standartu parasti ir pakāpeniska. Starp diviem pilnīgi secīgiem IMT standartiem ir pakāpeniskas hibrīdsistēmas, kas parasti ir veikspējīgākas nekā to priekšgājējas sistēmas. Piemēram, 4G LTE šūnu sakaru sistēma vairākos aspektos pārsniedza 4G, un 5G autonomajai sistēmai ir lielāka veikspēja nekā 5G, kas nav autonoma. Tāpat katrs jaunais IMT standarts ir

⁷⁵ Sk. 68. zemsvītras piezīmi.

⁷⁶ Tas var ietvert tādu jaunu pakalpojumu sniegšanu, kas nebūtu iespējami bez valsts intervences, piemēram, satīklotu un automatizētu mobilitāti.

nodrošinājis jaunas iespējas⁷⁷. Lai gan visi IMT standarti nodrošina mobilos balss pakalpojumus, tikai jaunākie IMT standarti var nodrošināt veiktspējīgus mobilās platjoslas pakalpojumus, tostarp zemāku latentumu un lielākas pārraides jaudas.

111. Tā kā jaunu spēju nodrošināšanai ir vajadzīga lielāka jauda, jauniem IMT standartiem ir vajadzīgas jaunas frekvences. Tā kā frekvences ir ierobežots resurss, to piešķiršana Savienībā mobilo pakalpojumu sniegšanai notiek izolē vai citā konkursa procedūrā, un par to tiek iekasēta maksa. Ja spektra piešķiršanas procesa rezultātā tiks ieviests jauns IMT standarts, sagaidāms, ka mobilo sakaru tīkli, kas izmanto šo tehnoloģiju, nodrošinās būtiskas jaunas iespējas, salīdzinot ar esošajiem mobilajiem tīkļiem. Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji ir gatavi pieņemt ievērojamas sākotnējās izmaksas par jaunu spektra lietošanas tiesību iegūšanu, kas atbalsta jaunus IMT standartus, tikai tad, ja tie sagaida, ka jaunais IMT standarts piedāvās augstākas spējas, kas laika gaitā tiem dos peļņu no investīcijām. Pamatojoties uz to, Komisija ir atzinusi, ka 4G tīklu papildu iezīmes, salīdzinot ar iepriekšējām paaudzēm, ir uzskatāmas par krasām pārmaiņām⁷⁸. Līdzīgi 5G tīkļiem un jo īpaši atsevišķiem 5G tīkļiem parasti ir papildu funkcionālās iespējas, piemēram, īpaši zems latentums, augsta uzticamība un iespēja daļu tīkla rezervēt konkrētam lietojumam un garantēt noteiktu pakalpojuma kvalitāti. Šīs funkcijas ļaus 5G tīkļiem un jo īpaši atsevišķiem 5G tīkļiem atbalstīt jaunus pakalpojumus (piemēram, veselības uzraudzības un neatliekamās palīdzības dienestus, rūpnīcu iekārtu kontroli reāllaikā, viedos tīklus atjaunojamo energoresursu enerģijas pārvaldībai, satīklotu un automatizētu mobilitāti, precīzu kļūdu noteikšanu un ātru iejaukšanos), tādējādi nodrošinot krasas pārmaiņas, salīdzinot ar iepriekšējām mobilajām paaudzēm. Paredzams, ka nākamās paaudzes mobilās tehnoloģijas (piemēram, 6G) nākotnē nodrošinās lielākas spējas.

5.2.3.3 Krasas pārmaiņas – atvilces maršrutēšanas tīkli

112. Valsts finansētam atvilces maršrutēšanas tīklam ir jānodrošina krasas pārmaiņas, salīdzinot ar esošo tīklu(-iem). Krasas pārmaiņas ir nodrošinātas, ja valsts intervences rezultātā finansētais atvilces maršrutēšanas tīkls ir būtisks ieguldījums atvilces maršrutēšanas infrastruktūrā un pienācīgi atbalsta fiksēto vai mobilo piekļuves tīklu pieaugošās vajadzības. Tas tā var būt, kad valsts finansētais atvilces maršrutēšanas tīkls atšķirībā no esošā tīkla(-iem) ir balstīts uz optisko šķiedru vai citām tehnoloģijām, kas var nodrošināt tādu pašu optiskās šķiedras veiktspējas līmeni. Ja esošo tīklu pamatā ir optiskās šķiedras vai līdzīgas veiktspējīgas tehnoloģijas, krasas pārmaiņas var panākt, piemēram, pienācīgi izmērot atvilces maršrutēšanas jaudu, kas ir atkarīga no konkrētās situācijas attīstības mērķa teritorijās.
113. Ja valsts intervence aptver gan atvilces maršrutēšanas, gan piekļuves (fiksētos vai mobilos) tīklus, atvilces maršrutēšanas tīkls ir jāveido tā, lai tas varētu apmierināt piekļuves tīklu vajadzības.
114. Dalībvalstij būtu jāizvēlas vispiemērotākās tehnoloģijas saskaņā ar tehnoloģiskās neitralitātes principu, ņemot vērā mērķa teritoriju īpatnības un vajadzības, jo īpaši gadījumos, kad uz optiskās šķiedras tīkli vai līdzīgi tīkli nav tehniski vai ekonomiski dzīvotspējīgi.

⁷⁷ Sk. arī 27. zemsvītras piezīmi.

⁷⁸ Sk., piemēram, Komisijas Lēmumu C(2020) 8939 final (2020. gada 16. decembris) lietā SA.54684 – Vācija – Augstas veiktspējas mobilās infrastruktūras izvērsšana Brandenburgā (OV C 60, 19.2.2021., 2. lpp.).

5.2.4 Atbalsta samērīgums

115. Dalībvalstīm jāpierāda, ka atbalsts ir samērīgs ar risināmo problēmu. Būtībā tām ir jāpierāda, ka tādas pašas uzvedības izmaiņas netiktu panāktas ar mazāku atbalstu un mazākiem izkropļojumiem. Atbalstu uzskata par samērīgu, ja summa ir ierobežota līdz nepieciešamajam minimumam un iespējamie konkurences izkropļojumi ir samazināti līdz minimumam saskaņā ar šajā iedaļā izklāstītajiem principiem.

5.2.4.1 Konkursa atlases procedūra

116. Valsts atbalstu uzskata par samērīgu, ja tā summa ir ierobežota līdz minimumam, kas nepieciešams atbalstītās saimnieciskās darbības veikšanai.
117. Neskarot piemērojamās publiskā iepirkuma noteikumus, atbalsts jāpiešķir, pamatojoties uz atklātu, pārredzamu un nediskriminējošu konkursa procedūru saskaņā ar publiskā iepirkuma principiem⁷⁹. Atbalstam ir jāatbilst arī tehnoloģiskās neitralitātes principam, kā noteikts 5.2.4.2. iedaļā.
118. Valsts atbalstu uzskata par samērīgu un ierobežotu līdz nepieciešamajam minimumam, ja to piešķir konkursa kārtībā, piesaistot pietiekamu dalībnieku skaitu. Ja dalībnieku skaits vai atbilstīgo piedāvājumu skaits nav pietiekams, dalībvalsts uztic uzvarējušā piedāvājuma novērtēšanu (tostarp izmaksu aprēķinus) neatkarīgam revidentam.
119. Atkarībā no apstākļiem var būt piemērotas dažādas procedūras. Piemēram, attiecībā uz intervencēm, kas ir ļoti tehniski sarežģītas, dalībvalstis var izvēlēties iesaistīties konkursa dialoga procedūrā ar potenciālajiem pretendentiem, lai nodrošinātu vispiemērotāko intervences struktūru.
120. Dalībvalstij jānodrošina, ka tiek izvēlēts saimnieciski visizdevīgākais piedāvājums⁸⁰. Šajā nolūkā dalībvalstij ir jānosaka objektīvi, pārredzami un nediskriminējoši kvalitatīvi piešķiršanas kritēriji un iepriekš jānosaka katra kritērija relatīvais svēruma.
121. Kvalitatīvi piešķiršanas kritēriji cita starpā var ietvert tīkla darbību (tostarp tā drošību), ģeogrāfisko pārklājumu, tehnoloģiskās pieejas atbilstību nākotnes prasībām, ierosinātā risinājuma ietekmi uz konkurenci (tostarp vairumtirdzniecības piekļuves noteikumus, nosacījumus un cenu noteikšanu)⁸¹ un īpašumtiesību kopējās izmaksas⁸².

⁷⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/23/ES (2014. gada 26. februāris) par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu (OV L 94, 28.3.2014., 1. lpp.).

⁸⁰ Saskaņā ar publiskā iepirkuma principiem.

⁸¹ Piemēram, tīkla topoloģijām, kas ļauj veikt pilnīgu un efektīvu atsaisti, būtu jāpiešķir vairāk prioritāru punktu.

⁸² Īpašumtiesību kopējās izmaksas (TCO) ņem vērā, piemēram, uzņēmumi, kad tie vēlas ieguldīt aktīvos. TCO ietver sākotnējās investīcijas, kā arī visas tiešās un netiešās izmaksas ilgtermiņā. Lai gan sākotnējo investīciju apjomu var viegli noteikt, uzņēmumi visbiežāk cenšas analizēt visas potenciālās izmaksas, kas tiem radīsies, lai pārvaldītu un uzturētu aktīvu tā darbības laikā, un tas var būtiski ietekmēt lēmumu veikt ieguldījumus.

122. Dalībvalstis var apsvērt iespēju piešķirt papildu prioritāros punktus attiecībā uz kritērijiem, kas attiecas uz tīkla klimata un vidisko sniegumu⁸³, attiecīgi attiecībā uz tā klimatneitralitātes raksturlielumiem, tostarp oglekļa pēdu, un tīkla ietekmi uz dabas kapitāla galvenajiem komponentiem, t. i., gaisu, ūdeni, zemi un bioloģisko daudzveidību. Dalībvalstis var arī paredzēt izraudzītajam pretendenta pienākumu īstenot samērīgus riska mazināšanas pasākumus, ja tīkls var negatīvi ietekmēt vidi.
123. Ja atbalstu piešķir bez konkursa procedūras publiskai iestādei, kas platjoslas tīklu vairumtirdzniecības līmenī⁸⁴ ievieš un pārvalda tieši vai ar iekšējas struktūras starpniecību (tiešo ieguldījumu modelis), dalībvalstij līdzīgi jāpamato sava tīkla izvēle un tehnoloģiskais risinājums⁸⁵.
124. Jebkura koncesija vai cita veida pilnvarojums, ko šāda publiska iestāde vai iekšēja struktūra piešķir trešai personai attiecībā uz tīkla projektēšanu, būvniecību vai ekspluatāciju, ir jāpiešķir atklātā, pārredzamā un nediskriminējošā konkursa procedūrā. Procedūrai jāatbilst publiskā iepirkuma principiem, jābalstās uz ekonomiski visizdevīgāko piedāvājumu un jāievēro tehnoloģiskās neitralitātes princips, neskarot piemērojamās publiskā iepirkuma noteikumus.

5.2.4.2 Tehnoloģiju neitralitāte

125. Tehnoloģiskās neitralitātes princips paredz, ka valsts intervence nedrīkst dot priekšroku kādai konkrētai tehnoloģijai vai izslēgt to, gan izvēloties saņēmējus, gan nodrošinot vairumtirdzniecības līmeņa piekļuvi. Tā kā pastāv dažādi tehnoloģiskie risinājumi, konkursā nedrīkstētu dot priekšroku nevienai konkrētai tehnoloģijai vai tīkla platformai, ne arī izslēgt kādu no tām. Pretendentiem vajadzētu būt tiesīgiem piedāvāt nepieciešamo platjoslas pakalpojumu sniegšanu, izmantojot vai kombinējot jebkuras tehnoloģijas, kas tiem šķiet piemērotākās. Tas neskar iespēju dalībvalstīm pirms procedūras noteikt vēlamo veiktspēju, tostarp tīklu energoefektivitāti, un piešķirt prioritātes punktus vispiemērotākajam tehnoloģiskajam risinājumam vai tehnoloģiju risinājumu kombinācijai, pamatojoties uz objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem saskaņā ar 5.2.4.1. iedaļu. Valsts finansētam tīklam ir jānodrošina piekļuve saskaņā ar taisnīgiem un nediskriminējošiem nosacījumiem visiem piekļuves prasītājiem neatkarīgi no izmantotās tehnoloģijas.

⁸³ Piemēram, attiecībā uz enerģijas patēriņu vai investīciju aprites ciklu un tādējādi izmantojot kritērijus “nenodari būtisku kaitējumu”, kas ieviesti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp.).

⁸⁴ Atbalsta saņēmējam var atļaut sniegt mazumtirdzniecības pakalpojumus kā “pēdējās instances mazumtirgotājam”, ja tirgus nenodrošina šādu pakalpojumu sniegšanu. Sk. Komisijas Lēmumu C(2019) 8069 final (2019. gada 15. novembris) lietā SA.54472 (2019/N) – Īrija – Nacionālais platjoslas plāns (OV C 7, 10.1.2020., 1. lpp.).

⁸⁵ Sk. Komisijas Lēmumu C(2018) 6613 final (2018. gada 12. oktobris) lietā SA.49614 (2018/N) – Lietuva – Nākamās paaudzes piekļuves infrastruktūras attīstība – RAIN 3 (OV C 424, 23.11.2018., 8. lpp.); Komisijas Lēmums C(2016) 3931 final, lieta SA.41647 – Itālija – *Strategia Banda Ultralarga* (OV C 258, 15.7.2016., 4. lpp.); Komisijas Lēmums C(2019) 6098 final (2019. gada 20. augusts) lietā SA.52224 – Austrija – Platjoslas projekts Karintijā (OV C 381, 8.11.2019., 7. lpp.).

5.2.4.3 Pastāvošās infrastruktūras izmantošana

126. Pastāvošās infrastruktūras izmantošana ir viens no galvenajiem faktoriem, kas var palīdzēt samazināt jauna platjoslas tīkla izvēršanas izmaksas un ierobežot ietekmi uz vidi.
127. Dalībvalstīm būtu jānodrošina uzņēmumi, kuri vēlas piedalīties konkursa procedūrā, izmantot visu pieejamo pastāvošo infrastruktūru. Dalībvalstīm būtu arī jānodrošina šie uzņēmumi sniegt detalizētu informāciju par esošo infrastruktūru, kas tiem pieder vai ko tie kontrolē⁸⁶ plānotajā intervences zonā. Minētā informācija jāsniedz savlaicīgi, lai to varētu ņemt vērā, sagatavojot piedāvājumus. Ja tas ir samērīgi, cita starpā ņemot vērā intervences zonas lielumu, informācijas gatavību un pieejamo laiku, dalībvalstīm minētās informācijas sniegšana būtu jāpadara par nosacījumu dalībai atlases procedūrā⁸⁷. Informācija jo īpaši var ietvert: a) infrastruktūras atrašanās vietu un maršrutu; b) infrastruktūras veidu un pašreizējo izmantojumu; c) kontaktpunktu un d) ja iespējams⁸⁸, tā izmantošanas noteikumus.
128. Dalībvalstīm ir jānodrošina pieejama visa to rīcībā esošā⁸⁹ informācija par esošo infrastruktūru, ko varētu izmantot platjoslas tīklu izvēršanai intervences zonā. Dalībvalstis tiek mudinātas paļauties uz vienoto informācijas punktu, kas izveidots saskaņā ar Direktīvas 2014/61/ES 4. panta 2. punktu.

5.2.4.4 Vairumtirdzniecības piekļuve

129. Trešo personu efektīva vairumtirdzniecības līmeņa piekļuve finansētajiem tīkliem ir obligāts jebkura valsts atbalsta pasākuma nosacījums. Jo īpaši vairumtirdzniecības līmeņa piekļuve ļauj trešo personu uzņēmumiem konkurēt ar izraudzīto pretendentu, tādējādi stiprinot izvēli un konkurenci jomās, uz kurām attiecas pasākums. Vairumtirdzniecības līmeņa piekļuve arī ļauj izvairīties no reģionālo pakalpojumu monopolu izveides. Veicinot konkurences attīstību mērķa teritorijā, tā arī nodrošina tirgus attīstību šajā jomā ilgākā laikposmā. Šī piekļuve nav atkarīga no iepriekšējas tirgus analīzes Direktīvas (ES) 2018/1772 III nodaļas nozīmē. Tomēr vairumtirdzniecības līmeņa piekļuves saistību veids, kas noteikts valsts finansētam tīklam, būtu jānosaka ar piekļuves saistību portfeli, kas noteikts nozaru noteikumos. Tomēr, tā kā atbalsta saņēmēji tīkla izvēršanai izmanto ne tikai pašu resursus, bet arī publiskos līdzekļus, tiem būtu jānodrošina plašāks vairumtirdzniecības līmeņa piekļuves produktu klāsts nekā tie, ko VRI nosaka uzņēmumiem, kuriem ir būtiska

⁸⁶ Infrastruktūra, kurai tiem ir tiesības piešķirt piekļuvi trešajām personām.

⁸⁷ Sk. Komisijas Lēmumu lietā SA 40720 (2016/N) – Apvienotā Karaliste – platjoslas piegāde Apvienotajā Karalistē 2016–2020 (OV C 323, 2.9.2016., 2. lpp.) (115. un 116. apsvērums), kur Apvienotās Karalistes iestādes pieprasīja visiem pretendentiem parakstīt Rīcības kodeksu. Rīcības kodeksā bija iekļauti standarti attiecībā uz: i) sniedzamās informācijas detalizācijas pakāpi; ii) termiņiem, kādos informācija ir jāsniedz; iii) pieņemamajiem nosacījumiem attiecībā uz vienošanos par informācijas neizpaušanu; un iv) pienākumu darīt infrastruktūru pieejamu izmantošanai citos piedāvājumos. Pretendenti, kas neatbilst Rīcības kodeksa noteikumiem, tiktu izslēgti no iepirkuma.

⁸⁸ Tas jo īpaši var attiekties uz gadījumiem, kad šāds noteikums un nosacījumi jau pastāv sakarā ar regulatīviem pienākumiem, ko valsts regulatīvās iestādes vai citas kompetentās iestādes noteikušas saskaņā ar Direktīvu (ES) 2018/1772, ja piekļuve ir paredzēta iepriekšējā lēmumā par valsts atbalstu vai kad ir pieejams komercpiedāvājums vairumtirdzniecībā.

⁸⁹ Piekļuvi šai informācijai var ierobežot saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem. Piemēram, piekļuvi informācijai par fizisko infrastruktūru saskaņā ar Direktīvu 2014/61/ES var ierobežot tīklu drošības un integritātes, valsts drošības, sabiedrības veselības vai drošuma, konfidencialitātes vai komercnoslēpumu dēļ.

ietekme tirgū. Šāda vairumtirdzniecības pakļuve būtu jāpiešķir pēc iespējas ātrāk, pirms sākt sniegt attiecīgos pakalpojumus, un, ja tīkla operators plāno sniegt arī mazumtirdzniecības pakalpojumus, vismaz sešus mēnešus pirms minēto mazumtirdzniecības pakalpojumu uzsākšanas.

130. Valsts finansētajam tīklam ir jāpiedāvā uzņēmumiem efektīva pakļuve ar taisnīgiem un nediskriminējošiem nosacījumiem. Tas var nozīmēt esošās infrastruktūras modernizāciju un jaudas palielināšanu, ja nepieciešams, un pietiekamas jaunas infrastruktūras izvēšanu (piemēram, kabeļu kanalizāciju, kas ir pietiekami liela, lai nodrošinātu pietiekamu tīklu skaitu, un dažādas tīkla topoloģijas)⁹⁰.
131. Dalībvalstīm konkursa procedūras dokumentos jānorāda vairumtirdzniecības pakļuves produktu noteikumi, nosacījumi un cenas un jāpublicē šī informācija visaptverošā tīmekļa vietnē valsts vai reģionālā līmenī. Vispārības pakļuve tīmekļa vietnei jānodrošina bez kādiem ierobežojumiem, tātad nevar prasīt arī lietotāja iepriekšēju reģistrēšanos.
132. Lai vairumtirdzniecības līmeņa pakļuve būtu efektīva un lai pakļuves meklētājs varētu sniegt savus pakalpojumus, vairumtirdzniecības līmeņa pakļuve ir jāpiešķir arī tām tīkla daļām, kuras nav finansētas no valsts vai kuras atbalsta saņēmējs, iespējams, nav izvērsis⁹¹.

5.2.4.4.1 Vairumtirdzniecības līmeņa pakļuves noteikumi

133. Efektīva vairumtirdzniecības līmeņa pakļuve ir jāpiešķir vismaz uz 10 gadiem visiem aktīvajiem produktiem, izņemot virtuālu atsaistītu pakļuvi (VULA).
134. Pakļuve, pamatojoties uz VULA, ir jāpiešķir uz laikposmu, kas atbilst tās infrastruktūras darbmūžam, kuru aizstāj VULA⁹².
135. Pakļuve jaunai infrastruktūrai (piemēram, kabeļu kanalizācijai, stabiem, skapjiem, tumšajai šķiedrai) ir jāpiešķir uz attiecīgā tīkla elementa darbmūža laiku⁹³. Ja valsts atbalstu piešķir jaunai infrastruktūrai, infrastruktūrai jābūt pietiekami lielai, lai

⁹⁰ Atkarībā no intervences veida tas var ietvert: atbilstoša lieluma kabeļu kanālus, pietiekamu daudzumu tumšās optiskās šķiedras, stabu/mastu/torņu veidus un modernizāciju, āra sadales skapju veidus un izmēru faktiskas atsaistes nodrošināšanai utt. Sk. Komisijas Lēmumu C(2016) 3208 final (2016. gada 26. maijs) lietā SA 40720 (2016/N) – Apvienotā Karaliste – platjoslas piegāde Apvienotajā Karalistē (OV C 323, 2.9.2016., 2. lpp.) un Komisijas Lēmumu C(2019) 8069 final (2019. gada 15. novembris) lietā SA.54472 (2019/N) – Īrija – Nacionālais platjoslas plāns (OV C 7, 10.1.2020., 1. lpp.).

⁹¹ Piemēram, efektīva pakļuve nozīmē, ka pienācīga vairumtirdzniecības līmeņa pakļuve aktīvajam aprīkojumam tiek piešķirta pat tad, ja tiek finansēta tikai infrastruktūra.

⁹² Tāpat kā šajā konkrētajā gadījumā VULA aizstāj jaunas infrastruktūras fizisku atsaisti; piemēro tos pašus noteikumus, kas attiecas uz jaunu infrastruktūru.

⁹³ Sk. Komisijas Lēmumu C(2019) 8069 final (2019. gada 15. novembris) lietā SA.54472 (2019/N) – Īrija – Nacionālais platjoslas plāns (OV C 7, 10.1.2020., 1. lpp.). Ja atbalsta saņēmējs nolēm modernizēt vai nomainīt infrastruktūru pirms atbalstītās infrastruktūras darbmūža beigām, atbalsta saņēmējam būs jāturpina nodrošināt pakļuvi jaunajai infrastruktūrai visu laiku, kas paredzēts sākotnējai infrastruktūrai.

apmierinātu piekļuves pieprasītāju pašreizējo un augošo pieprasījumu⁹⁴. Tas papildina un neskar regulatīvos pienākumus, ko var noteikt VRI.

136. Dalībvalstīm ir jāapspriežas ar VRI par vairumtirdzniecības piekļuves produktiem, nosacījumiem un cenu noteikšanu. VRI tiek mudinātas sniegt norādījumus, kā izklāstīts 5.2.4.6. iedaļā.
137. Vienādi piekļuves nosacījumi ir jāpiemēro visam valsts finansētajam tīklam, tostarp tām tīkla daļām, kurās ir izmantota esošā infrastruktūra. Piekļuves nodrošināšanas pienākumi ir jāizpilda neatkarīgi no jebkādām izmaiņām valsts finansētā tīkla īpašumtiesībās, pārvaldībā vai ekspluatācijā.
138. Ja tie izmanto savus resursus, atbalsta saņēmējs vai piekļuves prasītāji, kas pievienojas valsts finansētajam tīklam, var nolemt paplašināt savus tīklus blakus esošajās teritorijās ārpus mērķa teritorijas. Piekļuves prasītāji var veikt šādus pagarinājumus, pamatojoties uz vairumtirdzniecības līmeņa piekļuves saistībām. Ja tie nav saistīti ar atbalsta saņēmēju, nav ierobežojumu šādi paplašināšanai blakus esošajās platībās. Tiek uzskatīts, ka piekļuves pieprasītājs nav saistīts ar atbalsta saņēmēju, ja tas neietilpst vienā grupā un nepiedalās to attiecīgajos uzņēmumos. Atbalsta saņēmējiem var atļaut pagarinājumus, ievērojot šādus kumulatīvos aizsardzības pasākumus:
 - a) veicot sabiedrisko apspriešanu (skatīt 5.2.2.4.2. iedaļu), dalībvalstij ir jānorāda, ka vēlāk ir atļauta privāta paplašināšana, un jāsniedz jēgpilna informācija par šādu pagarinājumu iespējamo tvērumu;
 - b) paplašināšanu blakus esošajās teritorijās var veikt tikai divus gadus pēc valsts finansētā tīkla ekspluatācijas uzsākšanas, ja rodas kāda no šādām situācijām:
 - i) sabiedriskajā apspriešanā ieinteresētās personas pierāda, ka plānotā paplašināšana varētu iekļūt blakusesošā teritorijā, kuru jau apkalpo vismaz divi neatkarīgi tīkli, kas nodrošina ātrumu, kurš ir salīdzināms ar valsts finansētā tīkla ātrumu;
 - ii) blakusesošā teritorijā ir vismaz viens tīkls, kas nodrošina ātrumu, kurš ir salīdzināms ar valsts finansētā tīkla darbības ātrumu un kurš ir sācis darboties mazāk nekā piecus gadus pirms valsts finansētā tīkla darbības uzsākšanas⁹⁵.
139. Ja sabiedriskās apspriešanas rezultāti liecina par citu nozīmīgu konkurences izkropļojumu risku, atbalsta saņēmējam ir jāaizliedz paplašināšana.

⁹⁴ Piemēram, atkarībā no tīkla specifikas, ja jauni kabelkanāli tiek būvēti optiskās šķiedras izvietojumam, tiem būtu jānodrošina vismaz trīs neatkarīgi optiskās šķiedras kabeli, no kuriem katrs satur vairākas šķiedras un tādējādi spēj apkalpot vairākus uzņēmumus. Ja esošajai infrastruktūrai ir jaudas ierobežojumi un tā nevar nodrošināt piekļuvi vismaz trim neatkarīgiem optiskās šķiedras kabeliem, pamatojoties uz rindas kārtības principu, valsts finansētā tīkla operatoram piekļuves prasītājiem būtu jādara pieejami vismaz 50 % no jaudas (jo īpaši tumšās šķiedras).

⁹⁵ Šie noteikumi attiecas arī uz savienojumiem ar valsts finansētiem atvilces maršrutēšanas tīkliem vai uz valsts finansētu mobilo sakaru tīklu, ko pēc tam izmanto fiksēto bezvadu piekļuves pakalpojumu sniegšanai teritorijās, kurās jau ir fiksēts tīkls.

5.2.4.4.2 Vairumtirdzniecības līmeņa piekļuves produkti

5.2.4.4.2.1 Fiksētas piekļuves tīkli, kas izvietoti baltajās zonās

140. Valsts finansētajam tīklam ir jānodrošina vismaz bitu plūsmas piekļuve, piekļuve tumšajai optiskajai šķiedrai un piekļuve infrastruktūrai, tostarp āra sadales skapjiem, stabiem, mastiem, torņiem un kabeļu kanalizācijai.
141. Turklāt dalībvalstīm ir jānodrošina, ka valsts finansētais tīkls nodrošina vismaz fizisku atsaisti vai VULA. Lai jebkuru VULA produktu uzskatītu par piemērotu vairumtirdzniecības piekļuves produktam, tam iepriekš jāsaņem VRI vai citas kompetentās iestādes apstiprinājums.

5.2.4.4.2.2 Fiksētie piekļuves tīkli, kas izvietoti pelēkajās un melnajās zonās

142. Valsts finansētajam tīklam jānodrošina vismaz a) vairumtirdzniecības piekļuves produkti, kas minēti 140. punktā; un b) fizisku atsaisti.
143. Dalībvalstis var uzskatīt par lietderīgu neparedzēt fiziskas atsaistes nodrošināšanu un tā vietā pieprasīt VULA nodrošināšanu. Šādā gadījumā dalībvalstīm ir jānorāda nodoms pieļaut atkāpi no pienākuma nodrošināt fizisku atsaisti un sabiedriskās apspriešanas laikā jānorāda šādas izvēles iemesli. Dalībvalstīm ir jāpierāda, ka fiziskas atsaistes nodrošināšanas aizstāšana ar VULA nodrošināšanu nerada risku nepamatoti izkropļot konkurenci, ņemot vērā sabiedriskās apspriešanas rezultātus un tirgus un attiecīgā apgabala īpatnības⁹⁶. Pamatojoties uz to, Komisija novērtēs, vai VULA nodrošināšana fiziskas atsaistes vietā nodrošina, ka atbalsts ir samērīgs.

5.2.4.4.2.3 Mobilās piekļuves tīkli

144. Valsts finansētajam tīklam ir jānodrošina saprātīgs vairumtirdzniecības līmeņa piekļuves produktu kopums, ņemot vērā tirgus īpatnības, lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi subsidētajam tīklam. Tas ietver vismaz viesabonēšanu un piekļuvi stabiem, mastiem, torņiem un kabeļu kanalizācijai. Tiklīdz tie būs pieejami, valsts finansētajam tīklam būs jānodrošina nepieciešamie piekļuves produkti, lai izmantotu mobilo sakaru tīklu modernākās iezīmes⁹⁷, piemēram, 5G un nākamās paaudzes mobilo sakaru tīklus⁹⁸.

5.2.4.4.2.4 Atvilces maršrutēšanas tīkli

145. Valsts finansētajam tīklam ir jānodrošina vismaz viens aktīvs pakalpojums un piekļuve stabiem, mastiem, torņiem, kabeļu kanalizācijai un tumšajai šķiedrai.
146. Dalībvalstīm ir jāparedz pietiekamas jaudas ieviešana jaunai infrastruktūrai (piemēram, kabeļu kanalizācija, kas ir pietiekami liela, lai nodrošinātu optiskās

⁹⁶ Šādas iezīmes var attiekties uz *ex ante* regulējumu elektronisko sakaru tirgos, tirgū esošo operatoru uzņēmējdarbības modeli (tikai vairumtirdzniecības vai vertikāli integrēti platjoslas pakalpojumu sniedzēji), valsts atbalsta intervences projekta apjomu, fiziskās atsaistes izmantošanu attiecīgajā dalībvalstī utt.

⁹⁷ Piemēram, vairāku operatoru-piekļuves tīkls (MORAN), vairāku operatoru pamattīkls (MOCN), tīkla sadalīšana.

⁹⁸ Piešķirot atbalstu, dalībvalstīm jānodrošina, ka masti un torņi spēj nodrošināt, ka šādu piekļuvi var piešķirt, ņemot vērā pašreizējo un mainīgo tirgus struktūru.

šķiedras izvēršanu, lai apmierinātu visu piekļuves prasītāju paredzamās vajadzības), ja tas nepieciešams, lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi ar taisnīgiem un nediskriminējošiem nosacījumiem.

5.2.4.4.3 Vairumtirdzniecības līmeņa piekļuve, pamatojoties uz saprātīgu pieprasījumu

147. Atkāpjoties no 5.2.4.4.2. iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem, dalībvalstis var ierobežot konkrētu vairumtirdzniecības piekļuves produktu nodrošināšanu, attiecinot to tikai uz gadījumiem, kad piekļuves meklētāja pieprasījums ir pamatots, ja šādu produktu nodrošināšana nesamērīgi palielinātu investīciju izmaksas, nesniedzot būtiskus ieguvumus lielākas konkurences ziņā.
148. Lai Komisija varētu apstiprināt šādu izņēmumu, dalībvalstīm ir jāsniedz pamatojums, pamatojoties uz šīs konkrētās intervences iezīmēm. Pamatojums būtu jābalsta uz labi pamatotiem un objektīviem kritērijiem, piemēram, attiecīgo apgabalu zemu apdzīvotības blīvumu, mērķa teritorijas lielumu vai atbalsta saņēmēju lielumu⁹⁹. Dalībvalstīm par katru piekļuves produktu, kas netiks nodrošināts, ir jāpierāda, ka šā produkta nodrošināšana izraisītu nesamērīgu intervences izmaksu pieaugumu, pamatojoties uz detalizētiem un objektīviem izmaksu aprēķiniem.
149. Piekļuves meklētāja pieprasījumu uzskata par pamatotu, ja a) piekļuves meklētājs iesniedz uzņēmējdarbības plānu, kas pamato produkta izstrādi valsts finansētajā tīklā; un b) tajā pašā ģeogrāfiskajā apgabalā neviens cits uzņēmums jau nepiedāvā salīdzināmus piekļuves produktus par cenām, kas ir līdzvērtīgas blīvāk apdzīvoto teritoriju cenām¹⁰⁰.
150. Ja piekļuves pieprasījums ir pamatots, papildu izmaksas par piekļuves pieprasījuma izpildi sedz atbalsta saņēmējs.

5.2.4.4.4 Vairumtirdzniecības piekļuves cenas

151. Nosakot cenas vairumtirdzniecības piekļuves produktiem, dalībvalstīm jānodrošina, ka vairumtirdzniecības piekļuves cena katram produktam ir balstīta uz vienu no šādiem kritērijiem un cenu noteikšanas principiem:
 - a) vidējās publicētās vairumtirdzniecības cenas, kas dominē citās salīdzināmās un konkurētspējīgākās dalībvalsts teritorijās;
 - b) regulētās cenas, ko VRI jau ir noteikusi vai apstiprinājuši attiecīgajiem tirgiem un pakalpojumiem;

⁹⁹ Sk., piemēram, Komisijas Lēmumu C(2011) 7285 final (2011. gada 19. oktobris) lietā N 330/2010 – Francija – *Programme national “Très Haut Débit” – Volet B* (OV C 364, 14.12.2011., 2. lpp.) un Komisijas Lēmumu C(2012) 8223 final (2012. gada 20. novembris) lietā SA.33671 (2012/N) – Apvienotā Karaliste – nacionālā platjoslas shēma Apvienotajai Karalistei – Platjoslas piegāde Apvienotajā Karalistē (OV C 16, 19.1.2013., 2. lpp.).

¹⁰⁰ Komisija var pieņemt citus nosacījumus kā daļu no proporcionālītātes analīzes, ņemot vērā lietas iezīmes un vispārējo līdzsvarošanu. Sk., piemēram, Komisijas Lēmumu C(2011) 7285 final (2011. gada 19. oktobris) lietā N 330/2010 – Francija – *Programme national “Très Haut Débit” – Volet B* (OV C 364, 14.12.2011., 2. lpp.) un Komisijas Lēmumu C(2012) 8223 final (2012. gada 20. novembris) lietā SA.33671 (2012/N) – Apvienotā Karaliste – nacionālā platjoslas shēma Apvienotajai Karalistei – Platjoslas piegāde Apvienotajā Karalistē (OV C 16, 19.1.2013., 2. lpp.). Ja attiecīgie nosacījumi ir izpildīti, piekļuve jāpiešķir termiņā, kāds parasti tiek piemērots konkrētajā tirgū. Strīda gadījumā atbalsta piešķirējai iestādei vajadzētu lūgt VRI vai citas kompetentās valsts iestādes konsultāciju.

- c) orientēšanās uz izmaksām vai metodika, kas paredzēta saskaņā ar nozares tiesisko regulējumu.
152. Ir jāapspriežas ar VRI par vairumtirdzniecības piekļuves produktiem un vairumtirdzniecības piekļuves noteikumiem, tostarp par cenām un saistītiem strīdiem, kā noteikts iedaļā 5.2.4.6.
- 5.2.4.4.5 Atgūšanas mehānisms
153. Atbalsta summa valsts intervencēm, ar ko atbalsta fiksēto un mobilo tīklu izvēršanu, bieži vien tiek noteikta *ex ante*, lai segtu paredzamo finansējuma deficītu atbalstītās infrastruktūras pastāvēšanas laikā.
154. Šādā gadījumā, tā kā nākotnes izmaksas un ieņēmumi parasti ir neskaidri, dalībvalstīm būtu cieši jāuzrauga katra valsts finansētā projekta¹⁰¹ īstenošana visā atbalstītās infrastruktūras pastāvēšanas laikā un jāparedz atgūšanas mehānisms. Šis mehānisms ļauj pienācīgi ņemt vērā informāciju, ko atbalsta saņēmējs, iesniedzot pieteikumu valsts atbalsta saņemšanai, nevarēja iekļaut sākotnējā uzņēmējdarbības plānā. Faktori, kas var ietekmēt projekta rentabilitāti un ko var būt grūti vai pat neiespējami ar pienācīgu precizitāti noteikt *ex ante*, ir, piemēram: a) tīkla faktiskās izvēršanas izmaksas; b) faktiskie ieņēmumi no pamatpakalpojumiem; c) faktiskā izmantošana; un d) faktiskie ieņēmumi no pakalpojumiem, kas nav pamatpakalpojumi¹⁰².
155. Dalībvalstīm ir jāīsteno atgūšanas mehānisms atbalstītās infrastruktūras pastāvēšanas laikā, ja projekta atbalsta summa pārsniedz 10 miljonus EUR. Dalībvalstīm ir pārredzami un skaidri jāizklāsta šī mehānisma noteikumi konkursa procedūras dokumentācijā.
156. Atgūšana nav nepieciešama, ja projekts tiek īstenots, izmantojot tiešo ieguldījumu modeli, kurā valsts iestāde būvē un pārvalda tikai vairumtirdzniecības tīklu, kura vienīgais mērķis ir nodrošināt taisnīgu un nediskriminējošu piekļuvi visiem uzņēmumiem¹⁰³.
157. Tā kā dažādiem faktoriem var būt pozitīva vai negatīva ietekme uz atbalsta saņēmēja uzņēmējdarbības plānu, atgūšanas mehānisms būtu jāizstrādā tā, lai ņemtu vērā un līdzsvarotu divus mērķus: a) tai būtu jāļauj dalībvalstij atgūt summas, kas pārsniedz saprātīgu peļņu¹⁰⁴; b) tai nebūtu jāapdraud uzņēmumu stimulu piedalīties konkursa

¹⁰¹ Tas ietver individuālus atbalsta piešķirumus saskaņā ar valsts atbalsta shēmu.

¹⁰² Piemēram, atgūšanas mehānisms var palīdzēt atgūt peļņu, kas ir lielāka, nekā pamatoti paredzēts, piemēram, šādu iemeslu dēļ: i) lielāka, nekā prognozēts, platjoslas produktu ieviešana, kas rada papildu peļņu un mazāku ieguldījumu nepietiekamību; un ii) lielāki nekā prognozēts ieņēmumi no produktiem, kas nav platjoslas produkti, kā rezultātā rodas papildu peļņa un mazāka investīciju nepietiekamība (piemēram, ieņēmumi no jauniem vairumtirdzniecības piekļuves produktiem). Sk. Komisijas Lēmumu C(2016) 3208 final (2016. gada 26. maijs) lietā SA 40720 (2016/N) – Apvienotā Karaliste – Platjoslas piegāde Apvienotajā Karalistē (OV C 323, 2.9.2016., 2. lpp.).

¹⁰³ Citos gadījumos, piemēram, dažos valsts īpašumtiesību modeļos, var būt nepieciešams atgūšanas mehānisms. Sk., piemēram, Komisijas Lēmumu C(2016) 3208 final (2016. gada 26. maijs) lietā SA 40720 (2016/N) – Apvienotā Karaliste – platjoslas piegāde Apvienotajā Karalistē (OV C 323, 2.9.2016., 2. lpp.).

¹⁰⁴ Ar pamatotu peļņu jāsaprot kapitāla atdeves līmenis, kas būtu nepieciešams tipiskam uzņēmumam, ņemot vērā platjoslas nozarei raksturīgo riska līmeni un sniegto pakalpojumu veidu. Nepieciešamo kapitāla atdeves līmeni parasti nosaka vidējā svērtā kapitāla cena ("WACC").

atlases procedūrā¹⁰⁵ un censties panākt izmaksu efektivitāti (efektivitātes pieaugumu), izvēršot tīklu. Lai panāktu labu līdzsvaru starp abiem mērķiem, dalībvalstīm būtu jāievieš kritēriji, ar kuriem stimulēt uz efektivitātes pieaugumu¹⁰⁶.

158. Noteiktā stimula summa nedrīkst pārsniegt 30 % no pamatotas peļņas. Dalībvalstīm nebūtu jāatgūst nekāda papildu peļņa, kas ir vienāda vai mazāka par šo robežvērtību (t. i., reālistisku peļņu, ko palielina stimulējošā summa¹⁰⁷). Visa peļņa, kas pārsniedz robežvērtību, ir jāsadala starp atbalsta saņēmēju un dalībvalsti, pamatojoties uz atbalsta intensitāti, kas izriet no konkursa procedūras iznākuma¹⁰⁸.
159. Atgūšanas mehānismos jāņem vērā arī peļņa, kas gūta no citiem darījumiem, kuri attiecas uz valsts finansēto tīklu. Piemēram, ja uzņēmums ir īpaši izveidots, lai būvētu vai ekspluatētu valsts finansēto tīklu, ja šī uzņēmuma esošais akcionārs pilnībā vai daļēji pārdod uzņēmuma akcijas septiņu gadu laikā pēc tīkla izveides pabeigšanas vai 10 gadu laikā pēc atbalsta piešķiršanas, dalībvalstij jāatgūst visas summas, par kurām ieņēmumi no pārdošanas pārsniedz cenu, par kādu pašreizējais akcionārs gūtu saprātīgu peļņu¹⁰⁹.

5.2.4.5 Uzskaites nodalīšana

160. Lai nodrošinātu, ka atbalsts joprojām ir proporcionāls un neizraisa neatbalstītu darbību pārmērīgu kompensēšanu vai šķērssubsidēšanu, atbalsta saņēmējam ir jānodrošina uzskaites nodalīšana, lai skaidri noteiktu izvēršanas un darbības izmaksas, kā arī ieņēmumus no tīkla, kas izvērsti ar valsts finansējumu, ekspluatācijas.

5.2.4.6 VRI, valstu konkurences iestāžu, valstu kompetences centru un platjoslas kompetences biroju loma

161. Īpaši svarīga ir VRI loma, izstrādājot vispiemērotākos valsts intervences pasākumus platjoslas tīklu atbalstam. VRI ir ieguvušas tehniskās zināšanas un pieredzi, ņemot vērā būtisko lomu, kas tām piešķirta ar nozaru regulējumu, un vislabāk var atbalstīt valsts iestādes valsts intervences izstrādē.
162. Dalībvalstis tiek mudinātas sistemātiski iesaistīt VRI valsts intervences pasākumu izstrādē, īstenošanā un uzraudzībā un jo īpaši, bet ne tikai, a) mērķa teritoriju apzināšanā (kartēšana un sabiedriskā apspriešana), b) krasu pārmaiņu prasību izpildes novērtēšanā un c) konfliktu risināšanas mehānismos, tostarp strīdu gadījumā saistībā ar jebkuru no minētajiem aspektiem.

¹⁰⁵ Dalība konkursa atlases procedūrā ir atkarīga no paredzamās peļņas un zaudējumiem. Zaudējumi var rasties, piemēram, ja pretendents ir bijis pārāk optimistisks attiecībā uz gaidāmajiem nākotnes ieņēmumiem no platjoslas pakalpojumu sniegšanas vai ja rodas neparedzētas izmaksas. Tā kā atbalsta piešķirēja iestāde neatlīdzina neparedzētus zaudējumus, stingrs nākotnes peļņas atgūšanas mehānisms var palielināt kopējo risku ieguldītājam un atturēt no dalības konkursa atlases procedūrā.

¹⁰⁶ Efektivitātes pieaugums nedrīkst samazināt sniegtā pakalpojuma kvalitāti.

¹⁰⁷ Ja reālistiska peļņa ir 10 %, maksimālā stimulējošā summa būtu 3 %.

¹⁰⁸ Piemēram, ja reālistiska peļņa ir 10 % un tiek piemērota maksimālā stimulējošā summa 3 %, dalībvalstīm nav jāatgūst peļņa, kas nepārsniedz 13 %. Ja faktiskā peļņa ir 20 % un atbalsta intensitāte ir 70 %, peļņas starpību no 13 % līdz 20 % sadala šādi: 70 % dalībvalstij un 30 % platjoslas ieguldītājam.

¹⁰⁹ Piemēram, gadījumā, kur akcionāram pieder 40 % no saņēmēja uzņēmuma akcijām un uzņēmuma, kas par diskonta likmi izmanto reālistisko peļņu, neto pašreizējā vērtība (NPV) ir X, tad, ja akcionārs pārdod savas akcijas par kopsummu Y, dalībvalstij no minētā akcionāra ir jāatgūst $Y - 40 \% \cdot X$.

163. Ņemot vērā valstu tirgu VRI īpašās zināšanas, dalībvalstīm ir jāapspriežas ar VRI, kuras ir piemērotākās, par: a) vairumtirdzniecības līmeņa piekļuves produktiem, nosacījumiem un cenu noteikšanu (5.2.4.4. iedaļa); un b) esošās infrastruktūras, uz kurām attiecas *ex ante* regulējums (5.2.4.3. iedaļa). Ja VRI ir piešķirta kompetence, kas vajadzīga, lai tā varētu iesaistīties valsts intervencēs platjoslas tīklu izvēršanai, dalībvalstij vismaz divus mēnešus pirms paziņojuma par valsts atbalstu būtu jānosūta VRI detalizēts atbalsta pasākumu apraksts, lai VRI dotu pietiekamu laiku atzinuma sniegšanai.
164. Ievērojot paraugpraksi un neierobežojot VRI kompetenci saskaņā ar tiesisko regulējumu, VRI var izdot vietējām iestādēm norādījumus citstarp par tirgus analīzes veikšanu un vairumtirdzniecības līmeņa piekļuves produktu definīcijām un cenu noteikšanu. Šādos norādījumos būtu jāņem vērā tiesiskais regulējums un Komisijas izdotie ieteikumi¹¹⁰.
165. Papildus VRI iesaistīšanai dalībvalstis var apspriesties arī ar valsts konkurences iestādēm, piemēram, lai saņemtu padomus par to, kā izveidot vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem un lai izvairītos no tā, ka vienam uzņēmumam tiek piešķirta nesamērīgi liela valsts līdzekļu daļa, tādējādi stiprinot (iespējams, jau dominējošo) stāvokli tirgū¹¹¹.
166. Dalībvalstis var izveidot valsts kompetences centrus vai platjoslas kompetences birojus, kas var palīdzēt publiskajām iestādēm izstrādāt valsts intervenci platjoslas tīklu izvēršanas atbalstam¹¹².

5.2.5 Pārredzamība, ziņošana un atbalsta uzraudzība

167. Dalībvalstīm ir jāievēro prasības, kas noteiktas 7. iedaļā par pārredzamību, ziņošanu un uzraudzību.

5.3 Negatīva ietekme uz konkurenci un tirdzniecību

168. Atbalstam fiksēto un mobilo sakaru tīklu ierīkošanai var būt negatīva ietekme, piemēram, tas var radīt tirgus izkropļojumus un kaitēt tirdzniecībai starp dalībvalstīm.
169. Komisija novērtē konkurences izkropļojumu nozīmi un ietekmi uz tirdzniecību, ņemot vērā ietekmi uz konkurentiem un iespējamo privāto investīciju izstumšanu. Publiskais atbalsts var arī mudināt vietējos pakalpojumu sniedzējus izmantot pakalpojumus, ko piedāvā valsts finansētais tīkls, nevis tos, kas tiek sniegti saskaņā ar tirgus

¹¹⁰ Tādējādi palielinātos pārredzamība, samazinātos vietējo iestāžu administratīvais slogs un VRI nebūtu atsevišķi jāanalizē katra valsts atbalsta lieta.

¹¹¹ Sk., piem., Francijas Konkurences iestādes 2012. gada 17. janvāra atzinumu Nr. 12-A-02 par Senāta Ekonomikas, ilgtspējīgas attīstības un reģionālās plānošanas komitejas lūgumu sniegt atzinumu par vietējo pašvaldību iesaistīšanu ļoti ātrdarbīgu tīklu izvēršanā [Avis No 12-A-02 du 17 janvier 2012 de l'Autorité de la concurrence relatif à une demande d'avis de la Commission de l'économie, du développement durable et de l'aménagement du territoire du Sénat concernant le cadre d'intervention des collectivités territoriales en matière de déploiement des réseaux à très haut débit].

¹¹² Sk., piem., Komisijas Lēmumu C(2008) 6705 (2008. gada 5. novembris) lietā N 237/08 – Vācija – Platjoslas atbalsts Lejassaksijā (OV C 18, 24.1.2009, 1. lpp.); Komisijas Lēmums C(2012) 8223 final (2012. gada 20. novembris) lietā SA.33671 (2012/N) – Apvienotā Karaliste – *National Broadband Scheme for the UK – Broadband Delivery UK* (OV C 16, 19.1.2013., 2. lpp.), un Komisijas Lēmums C(2016) 3208 final (2016. gada 26. maijs) lietā SA.40720 (2016/N) – Apvienotā Karaliste – Platjoslas piegāde Apvienotajā Karalistē (OV C 323, 2.9.2016., 2. lpp.).

nosacījumiem. Turklāt, ja atbalsta saņēmējs varētu būt uzņēmums, kam jau ir dominējošs stāvoklis tirgū vai kas var kļūt dominējošs publisko investīciju dēļ, atbalsts varētu vājināt konkurences spiedienu, ko var radīt konkurenti. Pat tad, ja izkropļojumu var uzskatīt par ierobežotu individuālā līmenī, kumulatīvi atbalsta shēmas tomēr var radīt ievērojamus izkropļojumus.

5.4 Atbalsta pozitīvās ietekmes un negatīvās ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību izvērtēšana

170. Komisija līdzsvaros plānotā atbalsta pozitīvo ietekmi uz atbalstītajām saimnieciskajām darbībām ar faktisko un iespējamo negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecības apstākļiem. Lai valsts atbalsts būtu saderīgs ar iekšējo tirgu, pozitīvajai ietekmei jābūt lielākai par tā negatīvo ietekmi.
171. Pirmkārt, Komisija novērtēs atbalsta pozitīvo ietekmi uz atbalstītajām saimnieciskajām darbībām, tostarp tā ieguldījumu digitālās politikas mērķu sasniegšanā. Dalībvalstij, pamatojoties uz hipotētisku analīzi, jāpierāda, ka pasākumam ir pozitīva ietekme, salīdzinot ar to, kas būtu noticis bez atbalsta. Kā norādīts 5.2.1. iedaļā, pozitīvā ietekme var ietvert valsts intervences mērķu sasniegšanu, piemēram, jauna tīkla ieviešanu tirgū, nodrošinot papildu jaudu un ātrumu, kā arī zemākas cenas un labāku izvēli galalietotājiem, kā arī augstāku kvalitāti un inovāciju. Tas arī palielinātu galalietotāju piekļuvi tiešsaistes resursiem un, visticamāk, veicinātu pieprasījuma pieaugumu. Tādējādi tas var arī palīdzēt pabeigt digitālā vienotā tirgus izveidi un sniegt labumu Savienības ekonomikai kopumā.
172. Turklāt Komisija attiecīgā gadījumā var ņemt vērā arī to, vai atbalstam ir cita pozitīva ietekme, piemēram, tīkla darbību energoefektivitātes uzlabojumi vai Savienības rīcībspolitikas, piemēram, Eiropas zaļais kurss.
173. Otrkārt, dalībvalstīm ir jāpierāda, ka negatīvā ietekme ir ierobežota līdz nepieciešamajam minimumam. Izstrādājot pasākumu, ņemot vērā atbalsta nepieciešamību, piemēroību un samērīgumu (skatīt 5.2.2., 5.2.3. un 5.2.4. iedaļu), dalībvalstīm būtu jāņem vērā, piemēram, projektu apjoms, individuālā un kumulatīvā atbalsta summas, saņēmēju iezīmes (piemēram, vai tiem ir būtiska ietekme tirgū), un mērķa apgabalu iezīmes (piemēram, esošo veikspējīgo vai attiecīgajā apgabalā ticami plānoto tīklu skaits). Lai Komisija varētu novērtēt iespējamo negatīvo ietekmi, dalībvalsts ir aicināta iesniegt tās rīcībā esošu ietekmes novērtējumu, kā arī *ex post* izvērtējumus, kas iegūti par līdzīgām iepriekšējām shēmām.

6. APGUVES PASĀKUMU SADERĪBAS NOVĒRTĒJUMS

174. Platjoslas tīkla pieejamība ir priekšnosacījums iespējai abonēt platjoslas pakalpojumus. Tomēr dažos gadījumos ar to varētu nepietikt, lai nodrošinātu, ka galalietotāju vajadzības (kas īpaši minētas 53. un 61. punktā) tiks apmierinātas un ka tiks realizēti ieguvumi sabiedrībai kopumā.
175. Iemesls tam var būt galalietotāju salīdzinoši zemā vēlme abonēt platjoslas pakalpojumus. Šāda zema nosliece var būt saistīta ar dažādiem iemesliem, tostarp:
a) platjoslas pakalpojumu abonēšanas izmaksu ekonomiskā ietekme uz galalietotājiem kopumā vai konkrētām galalietotāju kategorijām nestabilās situācijās; un

b) informētības trūkums par ieguvumiem, ko sniegs platjoslas pakalpojumu abonēšana.

176. Pieprasījuma puses pasākumi, piemēram, kuponi, ir paredzēti, lai samazinātu izmaksas galalietotājiem, un tie var būt noderīgi, lai novērstu konkrētas tirgus nepilnības pieejamo platjoslas pakalpojumu izmantošanas ziņā. Plaši pieejama piekļuve internetam par pieņemamu cenu rada pozitīvu ārējo ietekmi, jo spēj paātrināt visu tautsaimniecības nozaru izaugsmi un inovāciju. Ja, piemēram, augsto mazumtirdzniecības cenu dēļ nav iespējams nodrošināt pieejamu piekļuvi apmierinošiem platjoslas pakalpojumiem, valsts atbalsts var novērst šādu tirgus nepilnību. Šādos gadījumos valsts atbalsta piešķiršanai var būt pozitīva ietekme.
177. Kuponi nav atbalsts galalietotājiem, tostarp individuāliem patērētājiem, ja šie galalietotāji neveic saimniecisko darbību, kas ietilpst Līguma 107. panta 1. punkta darbības jomā. Tomēr kuponi var būt atbalsts galalietotājiem, ja tie veic saimniecisku darbību Līguma 107. panta 1. punkta darbības jomā. Tomēr vairumā gadījumu šis atbalsts varētu ietilpt *De minimis* regulas¹¹³ darbības jomā, ņemot vērā kuponu ierobežoto vērtību.
178. Eiropas Savienības Tiesas judikatūra apstiprina, ka, ja priekšrocība tiek piešķirta galalietotājiem, piemēram, individuāliem patērētājiem, kas neveic saimniecisku darbību, tā joprojām var būt priekšrocība konkrētiem uzņēmumiem un tādējādi var būt valsts atbalsts saskaņā ar Līguma 107. panta 1. punktu¹¹⁴.
179. Tādējādi kuponi var būt atbalsts elektronisko sakaru nozares uzņēmumiem, kas varēs uzlabot vai palielināt savu pakalpojumu piedāvājumu, izmantojot pastāvošos platjoslas tīklus, un tādējādi stiprināt to stāvokli tirgū, kaitējot citiem platjoslas nozares uzņēmumiem. Minētie uzņēmumi ir pakļauti valsts atbalsta kontrolei, ja to saņemtā priekšrocība pārsniedz *de minimis* līmeni.
180. Kuponu pasākumus nevar nodrošināt teritorijām, kurās nav tīkla, kas sniegtu atbilstīgos pakalpojumus.

6.1 Sociālie kuponi

181. Sociālo kuponu mērķis ir palīdzēt atsevišķiem patērētājiem iegādāties vai paturēt platjoslas pakalpojumus. Tos var uzskatīt par saderīgiem ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz Līguma 107. panta 2. punkta a) apakšpunktu, jo tie ir “sociāls atbalsts, ko piešķir individuāliem patērētājiem ar noteikumu, ka to piešķir bez diskriminācijas attiecībā uz konkrēto ražojumu izcelsmi”.
182. Lai sociālie kuponi būtu saderīgi ar Līguma 107. panta 2. punkta a) apakšpunktu, tie jārezervē konkrētām patērētāju kategorijām, kuru finansiālie apstākļi attaisno atbalsta piešķiršanu sociālu iemeslu dēļ (piemēram, ģimenēm ar zemiem ienākumiem,

¹¹³ Komisijas Regula (ES) Nr. 1407/2013 (2013. gada 18. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam (OV L 352, 24.12.2013., 1. lpp.).

¹¹⁴ 2009. gada 4. marta spriedums *Itālija/Komisija*, T-424/05, EU:C:2009:49, 108. punkts; 2011. gada 28. jūlija spriedums *Mediaset/Komisija*, C-403/10 P, EU:C:2011:533, 81. punkts.

studentiem, skolēniem u. c.)¹¹⁵. Šajā nolūkā dalībvalstīm, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, ir jānosaka patērētāju kategorijas, kurām sociālo kuponu shēmas ir paredzētas¹¹⁶.

183. Attiecināmās izmaksas var būt mēneša maksa, standarta¹¹⁷ ierīkošanas izmaksas un nepieciešamās galiekārtas, lai patērētājs varētu piekļūt platjoslas pakalpojumiem. Izmaksas par iekšējo instalāciju un ierobežotu izvietojumu patērētāju privātīpašumā vai publiskā īpašumā, kas atrodas tieši patērētāja privātīpašuma tuvumā, arī var būt attiecināmas, ciktāl tās ir nepieciešamas un papildina pakalpojuma sniegšanu.
184. Sociālos kuponus var izmantot, lai abonētu jaunus platjoslas pakalpojumus vai paturētu esošos abonementus ("atbalsttiesīgie pakalpojumi").
185. Prasība izvairīties no jebkādas diskriminācijas ražojumu izcelsmes dēļ (skatīt 181. punktu) tiek izpildīta, ievērojot tehnoloģiskās neitralitātes principu. Patērētājiem ir jābūt iespējai izmantot sociālos kuponus, lai iepirktu atbilstīgus platjoslas pakalpojumus no jebkura pakalpojumu sniedzēja, kas spēj tos sniegt, neatkarīgi no pakalpojuma sniegšanā izmantotās tehnoloģijas. Sociālo kuponu shēmām ir jānodrošina vienlīdzīga attieksme pret visiem iespējamiem pakalpojumu sniedzējiem un jāpiedāvā patērētājiem visplašākā iespējamā piegādātāju izvēle. Šajā nolūkā dalībvalstij ir jāizveido visu atbalsttiesīgo pakalpojumu sniedzēju tiešsaistes reģistrs vai jāīsteno līdzvērtīga alternatīva metode, lai nodrošinātu valsts intervences atklātību, pārredzamību un nediskriminējošu raksturu. Patērētājiem jābūt iespējai iepazīties ar šādu informāciju par visiem uzņēmumiem, kas spēj sniegt atbilstīgos pakalpojumus. Visiem uzņēmumiem, kas spēj sniegt atbalsttiesīgus platjoslas pakalpojumus, pamatojoties uz objektīviem un pārredzamiem kritērijiem (piemēram, spēju izpildīt minimālās prasības šādu pakalpojumu sniegšanai), jābūt iespējai pēc pieprasījuma tikt iekļautiem tiešsaistes reģistrā vai jebkurā citā dalībvalsts izvēlētajā vietā. Reģistrs (vai izvēlētajā alternatīvā vieta) var arī sniegt papildu informāciju, lai palīdzētu patērētājiem, piemēram, par dažādu uzņēmumu sniegto pakalpojumu veidu.
186. Dalībvalstīm ir jāveic sabiedriskā apspriešana par galvenajām shēmas iezīmēm. Sabiedriskajai apspriešanai jāilgst vismaz 30 dienas.
187. Dalībvalstis var īstenot papildu aizsardzības pasākumus, lai izvairītos no tā, ka patērētāji, pakalpojumu sniedzēji vai citi iesaistītie saņēmēji, iespējams, ļaunprātīgi izmanto sociālos kuponus. Piemēram, noteiktos apstākļos, kad tiek subsidēta tikai jaunu atbalsttiesīgu pakalpojumu abonēšana, var būt nepieciešami papildu aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu, ka sociālie kuponi netiks izmantoti platjoslas pakalpojumu iepirkumam, ja citam tās pašas mājsaimniecības loceklim jau ir abonēts atbalsttiesīgs pakalpojums.

¹¹⁵ Sk. Komisijas Lēmumus: C(2020) 8441 final (2020. gada 4. decembris) lietā SA.57357 (2020/N) – Grieķija – Platjoslas kuponu shēma studentiem (OV C 41, 5.2.2021., 4. lpp.); C(2020) 5269 final (2020. gada 4. augusts) lietā SA.57495 (2020/N) – Itālija – Platjoslas kuponi konkrētām ģimeņu kategorijām (OV C 326, 2.10.2020., 9. lpp.).

¹¹⁶ Valstu noteikumos var paredzēt dažādus īstenošanas līdzekļus. Piemēram, sociālo kuponu shēmās var paredzēt plānotos maksājumus tieši patērētājiem vai tieši patērētāju izvēlētajam pakalpojumu sniedzējam.

¹¹⁷ Standarta izmaksas ir tās, kas attiecas uz visiem patērētājiem neatkarīgi no viņu konkrētās situācijas.

188. Vienlaikus dalībvalstīm ir jāievēro prasības par pārredzamību, ziņošanu un uzraudzību, kā noteikts 7. iedaļā.

6.2 Savienojamības kuponi

189. Savienojamības kuponus var izstrādāt plašākām galalietotāju kategorijām (piemēram, savienojamības kuponi patērētājiem vai konkrētiem uzņēmumiem, piemēram, maziem un vidējiem uzņēmumiem), lai stimulētu tādu platjoslas pakalpojumu izmantošanu, kas veicina saimnieciskās darbības attīstību. Šādus pasākumus var atzīt par saderīgiem ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz Līguma 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu.
190. Komisija šādus pasākumus uzskatīs par saderīgiem, ja tie veicinās kādas saimnieciskās darbības attīstību (pirmais nosacījums), nepamatoti neietekmējot tirdzniecības apstākļus tādā mērā, kas ir pretrunā kopējām interesēm (otrais nosacījums).

6.2.1 Pirmais nosacījums: saimnieciskās darbības attīstības veicināšana

191. Komisija uzskata, ka savienojamības kuponu shēmas, kas efektīvi veicina konkrētu platjoslas pakalpojumu ieviešanu, var veicināt dažādu saimniecisko darbību attīstību, palielinot savienojamību un piekļuvi platjoslas pakalpojumiem, ja pastāv tirgus nepilnības attiecīgo pakalpojumu ieviešanā¹¹⁸.
192. Dalībvalstīm ir jāpierāda, ka savienojamības kuponu shēmām ir stimulējoša ietekme.
193. Savienojamības kuponiem būtu jāsedz tikai līdz 50 % no attiecināmajām izmaksām¹¹⁹. Attiecināmās izmaksas var būt mēneša maksa, standarta ierīkošanas izmaksas un nepieciešamās gala iekārtas, lai galalietotājs varētu piekļūt platjoslas pakalpojumiem. Izmaksas par iekšējo instalāciju un ierobežotu izmantošanu galalietotāju privātīpašumos vai publiskā īpašumā, kas atrodas galalietotāju privātīpašumu tiešā tuvumā, arī var būt attiecināmas, ciktāl tās ir nepieciešamas un papildina pakalpojuma sniegšanu.

6.2.2 Otrais nosacījums: atbalsts nedrīkst nepamatoti ietekmēt tirdzniecības apstākļus tādā mērā, kas ir pretrunā kopīgām interesēm

194. Valsts atbalstam vajadzētu būt vērstam uz situācijām, kad atbalsts var sniegt būtisku uzlabojumu, ko tirgus viens pats nevar nodrošināt, t. i., kad atbalsts ir nepieciešams, lai novērstu tirgus nepilnības attiecīgo platjoslas pakalpojumu ieviešanā. Piemēram, ja savienojamības kuponu shēmas nav vērstas uz galalietotāju vajadzību apmierināšanu attiecībā uz ieviešanu (piemēram, ja kuponi tiek ļaunprātīgi izmantoti izvēršanas atbalstam, nevis pieprasījuma stimulēšanai) vai ja tajās netiek ievērota tehnoloģiskā neitralitāte, šādas shēmas nebūtu piemērots rīcībpolitikas instruments. Šādos gadījumos atbalsts kuponu veidā nepamatoti ietekmētu tirdzniecības apstākļus tādā mērā, kas ir pretrunā kopīgām interesēm, un tāpēc maz ticams, ka to varētu atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu.

¹¹⁸ Valstu noteikumos var paredzēt dažādus īstenošanas līdzekļus. Piemēram, savienojamības kuponu shēmā var paredzēt maksājumus tieši galalietotājiem vai tieši galalietotāju izvēlētajam pakalpojumam sniedzējam.

¹¹⁹ Sk. Komisijas Lēmumu C(2021) 9549 final (2021. gada 15. decembris) lietā SA.57496 (2021/N) – Itālija – Platjoslas kuponu shēma MVU (OV C 33, 21.1.2022., 1. lpp.).

195. Savienojamības kuponus nevar izmantot esošo pakalpojumu uzturēšanai. Kuponus var izmantot, lai iegūtu jaunu pakalpojumu vai uzlabotu pastāvošu. Ja savienojamības kuponus var izmantot, lai modernizētu esošo abonementu, dalībvalstīm ir jāpierāda, ka kuponu shēma nepamatoti neizkropļo konkurenci mazumtirdzniecības un vairumtirdzniecības līmenī, piemēram, ka tā neradīs nesamērīgu papildu peļņu dažiem operatoriem, vienlaikus nepamatoti kaitējot citiem operatoriem.
196. Savienojamības kuponiem jābūt tehnoloģiski neitrāliem. Galalietotājiem jāvar izmantot savienojamības kuponus, lai iepirktu atbalsttiesīgos platjoslas pakalpojumus no jebkura pakalpojumu sniedzēja, kas spēj tos sniegt, neatkarīgi no pakalpojuma sniegšanā izmantotās tehnoloģijas. Savienojamības kuponu shēmām ir jānodrošina vienlīdzīga attieksme pret visiem iespējamiem pakalpojumu sniedzējiem un jāpiedāvā galalietotājiem visplašākā iespējamā piegādātāju izvēle. Šajā nolūkā dalībvalstij ir jāizveido visu atbalsttiesīgo pakalpojumu sniedzēju tiešsaistes reģistrs vai jāīsteno līdzvērtīga alternatīva metode, lai nodrošinātu valsts intervences atklātību, pārredzamību un nediskriminējošu raksturu. Galalietotājiem jābūt iespējai iepazīties ar šādu informāciju par visiem uzņēmumiem, kas spēj sniegt atbalsttiesīgus pakalpojumus. Visiem uzņēmumiem, kas spēj sniegt atbalsttiesīgus pakalpojumus, pamatojoties uz objektīviem un pārredzamiem kritērijiem (piemēram, spējai izpildīt minimālās prasības šādu pakalpojumu sniegšanai), jābūt iespējai pēc pieprasījuma tikt iekļautiem tiešsaistes reģistrā vai jebkurā citā dalībvalsts izvēlētajā vietā. Reģistrs (vai izvēlētajā alternatīvā vieta) var arī sniegt papildu informāciju, lai palīdzētu galalietotājiem, piemēram, par dažādu uzņēmumu sniegto pakalpojumu veidu.
197. Lai līdz minimumam samazinātu tirgus izkropļojumus, dalībvalstīm ir jāveic tirgus novērtējums, lai noteiktu atbilstīgos pakalpojumu sniedzējus, kas darbojas attiecīgajā apgabalā, un vāktu informāciju, lai aprēķinātu to tirgus daļu. Tirgus novērtējumā jānosaka, vai savienojamības kuponu shēma dažiem pakalpojumu sniedzējiem varētu radīt nesamērīgas priekšrocības, kaitējot citiem, iespējams, pastiprinot (vietējo) dominējošo stāvokli tirgū. Tirgus novērtējumā arī jānosaka faktiskā vajadzība īstenot savienojamības kuponu shēmu, salīdzinot situāciju intervences jomā(-s) ar situāciju citos dalībvalsts vai Savienības apgabalos. Lai novērtētu un pieņemtu lēmumu par kuponu shēmu, var aplūkot arī tendences, kas saistītas ar galalietotāju ienākšanu tirgū.
198. Dalībvalstīm ir jāveic sabiedriskā apspriešana par galvenajām shēmas iezīmēm. Sabiedriskajai apspriešanai jāilgst vismaz 30 dienas.
199. Lai varētu pretendēt uz atbalstu, ja platjoslas pakalpojumu sniedzējs ir vertikāli integrēts un tā mazumtirdzniecības tirgus daļa pārsniedz 25 %, tam attiecīgajā vairumtirdzniecības piekļuves tirgū jāpiedāvā vairumtirdzniecības piekļuves produkti, uz kuru pamata ikviens piekļuves pieprasītājs varēs sniegt atbilstīgos pakalpojumus saskaņā ar atklātiem, pārredzamiem un nediskriminējošiem nosacījumiem. Vairumtirdzniecības piekļuves cena jānosaka saskaņā ar 5.2.4.4. iedaļā minētajiem principiem.

200. Lai ierobežotu negatīvo ietekmi uz konkurenci, savienojamības kuponu shēmas ilgums principā nedrīkst pārsniegt 3 gadus¹²⁰. Kuponu derīgums atsevišķiem galalietotājiem nedrīkst pārsniegt 2 gadus.
201. Vienlaikus dalībvalstīm ir jāievēro prasības par pārredzamību, ziņošanu un uzraudzību, kā noteikts 7. iedaļā.

7. PĀRREDZAMĪBA, ZIŅOŠANA UN UZRAUDZĪBA

7.1 Pārredzamība

202. Dalībvalstīm Komisijas pārredzamības piešķiršanas modulī¹²¹ vai visaptverošā valsts atbalsta tīmekļa vietnē valsts vai reģionālā līmenī jāpublicē šāda informācija:
- a) lēmuma par atbalsta shēmas vai individuāla atbalsta apstiprināšanu un attiecīgo īstenošanas noteikumu pilns teksts vai saite uz to;
 - b) informāciju par katru piešķirto individuālo atbalstu, kas pārsniedz 100 000 EUR saskaņā ar II pielikumu.
203. Informācija, kas minēta 202. punkta b) apakšpunktā, jāpublicē sešu mēnešu laikā no atbalsta piešķiršanas dienas vai – attiecībā uz atbalstu nodokļu atvieglojumu veidā – viena gada laikā no dienas, kad jāiesniedz nodokļu deklarācija¹²².
204. Dalībvalstīm savas visaptverošās valsts atbalsta tīmekļa vietnes, kas minētas 202. punktā, jāstrukturē tādā veidā, lai piekļūšana informācijai būtu viegla. Attiecībā uz atbalstu, kas ir nelikumīgs, bet vēlāk atzīts par saderīgu, dalībvalstīm informācija jāpublicē sešu mēnešu laikā no dienas, kad Komisija pieņēmusi lēmumu, ar kuru atbalsts atzīts par saderīgu.
205. Lai varētu nodrošināt Līgumā paredzēto valsts atbalsta noteikumu izpildi, minētajai informācijai ir jābūt pieejamai vismaz 10 gadus no atbalsta piešķiršanas dienas. Informācija jāpublicē tabulās bezīpašnieka datu formātā, kas nodrošina efektīvu iespēju datus meklēt, izgūt, lejupielādēt un viegli publicēt internetā, piemēram, CSV vai XML formātā. Sabiedrības piekļuve tīmekļa vietnei jānodrošina bez jebkādiem ierobežojumiem, tostarp bez lietotāja iepriekšējas reģistrēšanās.
206. Komisija savā tīmekļa vietnē publicēs saiti ar 202. punktā minēto valsts vai reģiona līmeņa valsts atbalsta tīmekļa vietni.

¹²⁰ Ārkārtas apstākļos, ņemot vērā Komisijas novērtējumu, savienojamības kupona pasākumu var pagarināt, ja tas ir pienācīgi pamatots, ar noteikumu, ka tas nepamatoti neietekmē tirdzniecības apstākļus tādā mērā, kas ir pretrunā kopīgām interesēm.

¹²¹ “Valsts atbalsta pārredzamības publiskā meklēšana”, pieejams tīmekļa vietnē: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=lv>

¹²² Ja nav oficiālas prasības iesniegt gada deklarāciju, reģistrācijas vajadzībām par piešķiršanas datumu uzskata tā gada 31. decembri, par kuru piešķirts atbalsts.

7.2 Ziņošana

207. Saskaņā ar Padomes Regulu (ES) 2015/1589¹²³ un Komisijas Regulu (EK) Nr. 794/2004¹²⁴ dalībvalstīm ir jāiesniedz Komisijai gada ziņojumi par katru atbalsta pasākumu, kas apstiprināts saskaņā ar šīm pamatnostādņēm.
208. Papildus 207. punktā minētajiem gada ziņojumiem dalībvalstīm ik pēc diviem gadiem ir jāiesniedz Komisijai ziņojums, kurā ietverta galvenā informācija par atbalsta pasākumiem, kas apstiprināti saskaņā ar šīm pamatnostādņēm, atbilstoši III pielikumam.

7.3 Uzraudzība

209. Dalībvalstīm ir jāveic detalizēta uzskaitē par visiem atbalsta pasākumiem. Šajā uzskaitē jāietver visa informācija, kas vajadzīga, lai pārlicinātos, ka ir izpildīti visi šajās pamatnostādņēs izklāstītie saderības nosacījumi. Dalībvalstīm šī dokumentācija ir jāglabā 10 gadus no atbalsta piešķiršanas dienas un pēc pieprasījuma jāiesniedz Komisijai.

8. *EX POST* IZVĒRTĒŠANAS PLĀNS

210. Lai vēl vairāk nodrošinātu, ka konkurences un tirdzniecības izkropļojumi ir ierobežoti, Komisija var pieprasīt, lai shēmas tiktu pakļautas *ex post* novērtējumam, lai pārbaudītu a) to, vai ir īstenoti pieņēmumi un nosacījumi, kuru dēļ tika pieņemts lēmums par saderību; b) atbalsta pasākuma efektivitāti, ņemot vērā tā iepriekš noteiktos mērķus; c) atbalsta pasākuma ietekmi uz tirgiem un konkurenci un to, ka visā atbalsta shēmas darbības laikā nerodas nepamatota izkropļojoša ietekme, kas ir pretrunā Savienības interesēm¹²⁵.
211. *Ex post* novērtējums tiek prasīts shēmām, kam ir liels atbalsta budžets vai kam ir jaunas iezīmes, vai ja ir paredzētas būtiskas izmaiņas tirgū, tehnoloģijās vai regulējumā. Jebkurā gadījumā shēmu *ex post* izvērtēšana tiek prasīta, ja valsts atbalsta budžets vai uzskaitē iekļautie izdevumi pārsniedz 150 miljonus EUR jebkurā konkrētā gadā vai 750 miljonus EUR kopējā tā darbības laikā. Shēmu kopējais ilgums ietver shēmas un jebkuras iepriekšējās shēmas kopējo ilgumu, kas aptver līdzīgu mērķi un ģeogrāfisko apgabalu, sākot ar šo pamatnostādņu publicēšanu. ņemot vērā novērtējuma mērķus un lai neradītu nesamērīgu slogu dalībvalstīm un mazākiem atbalsta projektiem, *ex post* novērtējumi ir jāveic tikai tām atbalsta shēmām, kuru kopējais ilgums pārsniedz trīs gadus, sākot no šo pamatnostādņu publicēšanas dienas.
212. *Ex post* novērtēšanas prasību var atcelt attiecībā uz atbalsta shēmām, kuras ir tūlītējs turpinājums shēmai, kas aptver līdzīgu mērķi un ģeogrāfisko apgabalu, par kuru ir veikts novērtējums, un ir iesniegts galīgais novērtējuma ziņojums, kas atbilst Komisijas apstiprinātajam novērtēšanas plānam un kurā nav gūti negatīvi

¹²³ Padomes Regula (ES) 2015/1589 (2015. gada 13. jūlijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 248, 24.9.2015., 9. lpp.).

¹²⁴ Komisijas Regula (EK) Nr. 794/2004 (2004. gada 21. aprīlis), ar ko īsteno Padomes Regulu (ES) 2015/1589, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV L 140, 30.4.2004., 1. lpp.).

¹²⁵ Sk., piem., Komisijas Lēmumu C(2012) 8223 final (2012. gada 20. novembris) lietā SA.33671 (2012/N) – Apvienotā Karaliste – Nacionālā platjoslas shēma Apvienotajai Karalistei – Platjoslas piegāde Apvienotajā Karalistē (OV C 16, 19.1.2013., 2. lpp.).

konstatējumi. Ikvienu shēmu, kuras galīgais novērtējuma ziņojums neatbilst apstiprinātajam novērtēšanas plānam, ir nekavējoties jāaptur.

213. Novērtējuma mērķis ir pārbaudīt, vai ir izpildīti shēmas saderības pamatā esošie pieņēmumi un nosacījumi, jo īpaši atbalsta pasākuma nepieciešamība un efektivitāte, ņemot vērā tā vispārīgos un konkrētos mērķus. Būtu jānovērtē arī shēmas ietekme uz konkurenci un tirdzniecību.
214. Attiecībā uz atbalsta shēmām, uz kurām attiecas 211. punktā minētā novērtēšanas prasība, dalībvalstīm jāpaziņo novērtējuma plāna projekts, kas būs neatņemama daļa no Komisijas veiktā shēmas novērtējuma. Plāns jāpaziņo:
- a) kopā ar atbalsta shēmu, ja shēmai paredzētā valsts atbalsta budžets pārsniedz 150 miljonus EUR jebkurā gadā vai 750 miljonus EUR visā tās ilgumā;
 - b) 30 darbdienu laikā pēc būtiskām izmaiņām, kuru rezultātā shēmas budžets pārsniedz 150 miljonus EUR jebkurā gadā vai 750 miljonus EUR visā shēmas ilgumā;
 - c) attiecībā uz shēmām, uz kurām neattiecas a) vai b) apakšpunkts, 30 darbdienu laikā pēc tam, kad shēmas oficiālajos pārskatos iegrāmatoti izdevumi, kas pārsniedz 150 miljonus EUR jebkurā gadā.
215. Novērtējuma plāna projektam ir jāatbilst Komisijas noteiktajiem kopējiem metodiskajiem principiem¹²⁶. Dalībvalstīm ir jāpublicē Komisijas apstiprinātais novērtējuma plāns.
216. *Ex post* novērtējums jāveic no atbalsta piešķirējas iestādes neatkarīgam ekspertam, pamatojoties uz novērtējuma plānu. Katrā novērtējumā jāiekļauj vismaz viens starpposma un viens galīgais novērtējuma ziņojums. Dalībvalstīm ir jāpublicē abi ziņojumi.
217. Galīgais novērtējuma ziņojums jāiesniedz Komisijai savlaicīgi, lai ļautu novērtēt atbalsta shēmas pagarinājumu, un ne vēlāk kā 9 mēnešus pirms tās termiņa beigām. Šo laikposmu var saīsināt shēmām, uz kurām attiecas novērtēšanas prasība to īstenošanas pēdējos divos gados. Precīzs katra novērtējuma tvērums un kārtība tiks noteikta lēmumā, ar ko apstiprina atbalsta shēmu. Paziņojot par turpmākiem atbalsta pasākumiem ar līdzīgu mērķi, jāapraksta, kā ir ņemti vērā novērtējuma rezultāti.

9. NOBEIGUMA NOTEIKUMI

218. Komisija piemēros šajās pamatnostādņēs izklāstītos principus no nākamās dienas pēc to publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
219. Komisija šajās pamatnostādņēs izklāstītos principus piemēros paziņotajam atbalstam, par kuru tai jāpieņem lēmums pēc šo pamatnostādņu publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, pat ja atbalsts tika paziņots pirms minētā datuma.

¹²⁶ Komisijas dienestu darba dokuments "Vienota metodika valsts atbalsta novērtēšanai", 28.5.2014., SWD(2014) 179 final, vai kāds no tās pēctečiem.

220. Saskaņā ar Komisijas paziņojumu par noteikumiem, kas piemērojami nelikumīga valsts atbalsta¹²⁷ novērtēšanai, Komisija nelikumīgam atbalstam piemēros noteikumus, kas bija spēkā atbalsta piešķiršanas brīdī. Ja nelikumīgu atbalstu piešķirs pēc to publicēšanas dienas, Komisija attiecīgi piemēros šajās pamatnostādņēs izklāstītos principus.
221. Komisija, pamatojoties uz Līguma 108. panta 1. punktu, ierosina dalībvalstīm veikt šādus atbilstošus pasākumus:
- a) dalībvalstīm vajadzības gadījumā jāgroza esošās atbalsta shēmas, lai tās saskaņotu ar šo pamatnostādņu 7.1. iedaļu 12 mēnešu laikā pēc to publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*;
 - b) dalībvalstīm divu mēnešu laikā no dienas, kad šīs pamatnostādnes publicētas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, būtu jādod skaidra beznosacījumu piekrišana a) apakšpunktā ierosinātajiem atbilstīgajiem pasākumiem (tostarp grozījumiem); ja divu mēnešu laikā netiks saņemta atbilde, Komisija uzskatīs, ka attiecīgā dalībvalsts nepiekrīt ierosinātajiem pasākumiem.

¹²⁷

OV C 119, 22.5.2002., 22. lpp.